

XIII ÉVF. * SZAM 132
Cinaj—Kolozsvar, 1930
Junius 18 Szerda
5690 EV - SZIVAN 22

TAXA POSTALA
PLATITE in NUMERAR
No. 244.716/920

Ara 5 lej

Ramassetter Robert

KELET

ZSIDÓPOLITIKAINAPILAP

szerkesztőség és kiadóhivatal:
Strada Baron L. Pop (v. Brassai-
ntea) 16. szám. Telefon: 9-77.

ELŐFIZETÉSI ARAK:
Egész évre 1150 Lei
Félévre 600 "
Negyedévre 320 "
Egy hónapra 110 "

KÜLFÖLDI
ELŐFIZETÉSI ARAK:
Egy óra 1 dollár (vagy ennek
megfelelő pénznem).
Egy évre 10 dollár.

Hirdetések tarifa szerint
vételnek fel.

Az Uj Kelet az ország
és bányái
na
Cikkeink utái
ferrás megjel
Kéziratokat ne
és megőrzésükre

Disztor 2. II. e. S.

Schober győzelme Pabst őrnagy felett

Pár héttel ezelőtt egy fiatal ember
öltöztetést temették el a Habsburgok
és kriptájában. A fiatal ember egy
alódi Habsburg-herceg volt, aki a for-
galom győzelme után, mint biciklis
futófiu kereste meg becsülettel min-
napki kenyerét. A köztársasági
Ausztria és főleg Bécs tízéves fennállá-
sa óta csupán igen enyhe tiszteletadás-
al adózott hajdani uralkodója életben-
maradt családtagjainak, egyébként pe-
dig teljesen szegre akasztotta a lojalitá-
st.

Annál meglepőbb, hogy tegnap a bé-
csi székesegyházban Piffli hercegek
vezetésével nagy mise zajlott le Fe-
rencz József császár és király születé-
sének századik évfordulója alkalmából.
Ezen a misén megjelent Schober kancellár
is, aki pedig az osztrák köztársasági
kormányának reprezentatív főnöke.
Hogy ez a mise hivatalos külsőségek
szepette mehetett végbe, az egyike
azoknak az ellentmondásoknak, melyek
Európa politikai és társadalmi életét
nyírára jellemzik. De ha mélyére né-
zünk a dolognak, akkor nagyon is meg-
érjük érteni ennek a misének politikai
lélektani hátterét. Tudvalevő, hogy
Schober kancellárt a Heimwehr juttat-
ta jelenlegi pozíciójába, alig egy év-
vel ezelőtt; ugyanaz a Heimwehr,
melynek megszervezőjét, Pabst őrnagy-
ot a tegnapi nap folyamán végleg
felfüggesztették Ausztria területéről s aki
erővel is hagyta az osztrák köztársasági
területét.

Ausztria reakciójának ez az őrnagy
volt a rossz-szelleme. Miután résztvett
Luxemburg Róza és Liebknecht Károly
gyilkolásában s miután néhány
meggyilkosság megszervezésében te-
nyelkedett, sőt Rathenau meggyil-
lásával is alaposan gyanúsították,
Pabst Ausztriába tette át székhelyét,
ahol rövidesen hatalmas befolyásra tett
szert a heimwehristák körében.

Nyilvánvaló, hogy a Ferencz József
császár századik születésnapjára meg-
rendezett mise nemcsak egyszerű emlé-
kezési szertartás volt, hanem amolyan
engesztelési miseáldozat is, melyet
Schober s a jelenlegi osztrák hivatalos
vezetők a monarchista és heimwehris-
ták körök kiengesztelésére mutattak be,
és ezáltal enyhítették azt a haragot,
melyet Pabst őrnagy kiutasítása a
kiszűrt körökben felidézett.

Mindenestre megnyugtató, hogy
Ausztriában Pabst őrnagy távozásával
demokrácia s a konszolidáció megerős-
ödött. Schober kancellár, akit a Heim-
wehr abban a reményben ültetett
Ausztria kancellári székébe, hogy vég-
leg ledorongolja az osztrák demokrá-
ciát és előkészíti az utját egy Habs-
burg-restaurációnak és egy fasiszta
diktatúrának, éppen az ellenkezőjét teszi
akkor, amit vártak tőle. Schober, ugy-
ancsak, megfogadta azokat a tanácsot-
okat, melyek Londonban látták el s
melyek szerint a kis Ausztria saját
széke rohanna, ha az egyre jobban
szélesülő európai demokrácia közepette
Schober-politikára adná a fejét.

Schober kancellár érzelmi tekintetben
sértetlenül közelebb áll a heimwehris-
táknak, mint a „vörös” Bécshez. Ha en-
nyire ellenére mégis elszánta magát arra,
hogy Pabst őrnagyot kiutasítsa Ausz-
tria területéről, ugye csak azt a
bizonyítékot bizonyította be, hogy tud
maga mellett az erőviszonyokkal, melyek e-
zen a területen immár nem kedveznek
Ausztriában a reakciónak. Belátta,
hogy kormányzata csak akkor tud za-
laltanul működni, ha a nagy köl-
tségek, amelyet Londonban megígért
Ausztriának, az osztrák munkásság is garantál-
ja s ha minden puccskísérletnek és

habsburgista restaurációnak eleve utját
állja.

Amikor tehát párhuzamot vonunk a
Ferencz József századik születésnapjára
megrendezett mise és Pabst őrnagy
kiutasításának jelentősége között, ak-
kor arra a konklúzióra jutunk, hogy
Ausztriában, még monarchista körök
számára is, a Habsburg-restauráció
ábrándja nem egyéb érzelmes külsősé-
geknel, de a Pabst kiutasítása és a
Heimwehr leépítése: a lehető legkomo-

lyabb és legjelentősebb realitás.

Még pár héttel ezelőtt is komolyan
kellett számolni azzal a lehetőséggel,
hogy a heimwehristák lázadása esetleg
Schober is félretolja az utból s meg-
nyitja az utat a nyílt polgárháború bor-
zalmai felé. Schober azonban kitünő
diplomatának és kitünő államférfinak
bizonyult, aki meg tudta nyerni a józan
látásnak nemcsak a keresztényszocia-
listák baloldali szárnyát, hanem a szo-
cialisták szélső baloldali elemeit is meg-

nyugvársra birta, akik a heimwehrista
provokációra szintén nyílt támadással
akartak válaszolni s főleg hallani sem
akartak a párhadseregek lefegyverzé-
séről.

Pabst őrnagy kiutasítása kétségkívül
egyike Schober legértékesebb politikai
sikereinek, mert ezzel megnyitotta az
utat Ausztria végleges konszolidálása
felé és biztosította a demokrácia győ-
zelmét a fasiszta kalandor-politika vé-
szes esélyeivel szemben.

Megindult a versenyfutás: Ki hozta haza Károlyt?

Nae Ionescu elvitatja Maniutól Károly király hazahozatalának érdemét

Nae Ionescu szerint Maniu nemcsak hogy nem segítette elő Károly hazatérését,
de igyekezett azt megakadályozni

Bucuresti-Bukarest, június 17. Euró-
paszerte nagy szenzációt keltett a par-
lament szombati ülésén Maniu Gyula
miniszterelnöknek az a nyílt bejelente-
se, hogy Károly király hazatérésének
előkészületeiről a kormány pontos
tudomása volt, sőt a bekövetkezett ese-
ményekhez megszervezte a régensztanács
előzetes hozzájárulását is, miáltal az
egész restauráció alkotmányos jelleget
kapott.

Erre a bejelentésre akar válasz lenni
Nae Ionescunak, a Cuvantul főszer-
kesztőjének mai cikke, amelyben a
karlista mozgalomnak ez a markáns
vezető egyénisége egyszerűen azt a kijelentést teszi, hogy Maniunak az egész
restaurációhoz semmi köze nem volt.
Cikkében, amely méltán fog feltűnést
kelteni az egész országban, Nae Ionescu
vitába száll a miniszterelnök kijelen-
téseivel. Maniu szombati beszédében
többek között azt jelentette ki, hogy ő
javasolta a régensztanácsnak, hogy
járuljon hozzá Károly király vissza-
téréséhez. Vajjon csakugyan így törté-
nt? — kérdi Nae Ionescu? Mi ugy-
tudjuk, hogy a herceg megérkezését
követő napon a régensztanács két tagja
lemondott. Ez nagyon természetes volt.
Csak hogy a lemondottak meg is indo-
kolták ezt a gesztusukat. És hogyan?
A kormány által megengedett aktus
súlyosan sérti a régensztanács presztí-
zst és ellenkezik az 1926 január 4-én
hozott törvény 6. és 7-ik szakaszával.
Ilyenformán nem nézhetjük ezt a tör-
vénytörtést, amely olyan helyzetbe
hozta bennünket, hogy ne legyünk
hűek többé annak a királynak, akinek
hűséget esküdtünk. Szóval a lemondott
régensek a június 6-i eseményeket úgy
tekintik, mint amelyek ellentétben
vannak az érvényben lévő törvények-
kel és konfliktusba kerül a kormány-
nyal, nem vállalnak szolidaritást azok-
kal. Ilyen körülmények között állit-
hatja tehát Maniu, hogy elintézte a
dolgát a régensztanáccsal? Nem.

Maniu fedezni akarja magát

Mi értelme van tehát ennek a kijelentésnek? Csakis az lehet az értelme,
hogy Maniu fedezni akarja magát.
Tudtam a visszatérésről. Bizonyíték
erre, hogy előkészítettem rá a régens-
széket és arra kértem őket, hogy ne
szegüljenek ellene. Vagyis, ha arra
kértem őket, hogy ne legyenek ellene,
ez azt jelenti, hogy én, Maniu Gyula,
a visszatérést szívesen vettem. A mi-
niszterelnök kijelentéseiből tehát két
tény állapítható meg pontosan. Az

egyik az, hogy tudott a herceg
visszatéréséről, a másik pedig, hogy
előhatározta, hogy nem fogja megaka-
dályozni. Pont. Vajjon ez a két adat
amellet szövege, hogy Maniu aktív és
pozitív módon részt vett a június 6-i
eseményekben? Nem. Mert tudni vala-
mit még nem jelenti azt, hogy hozzá
is járultam. Viszont, ha nem helyez-
kedem szembe valamely eseménnyel,
az még nem jelenti azt, hogy szívesen
fogadom azt. Következésképpen nagy-
on könnyen feltehető, hogy a mi-
niszterelnök egyszerűen elfogadott egy
befeztett tény, mert ugysem tudott
volna rajta változtatni. De ha így áll
a dolog, milyen jögon állította oda
magát a parlament elé Maniu, mint a
restauráció munkatársa? Maniu erősen
játsszik, de nagyon veszedelmesen is.
Azt képzeli, hogy mindazok, akik tud-
ják, hogyan történtek a dolgok, köny-
nyen érthető okokból nem fognak rea-
gálni az ő kijelentéseire, miután nem
tehetnek nyílt kijelentéseket egy olyan
kérdésben, amelyről a történelem szá-
mára talán csak negyed évszázad mul-
va lehet majd írni. És azt hiszi, hogy
ezek eltűrik neki, hogy diszkreciójukat
és tapintatukat politikailag kiaknázza.

Nae Ionescu bizonyítéko-
kat kér

Mint annyiszor, amióta kormányon
van, Maniu ezuttal is csalódik. Mert
ha mi nem is mondhatjuk meg, hogyan
történt, ő sem tudja bebizonyítani,
hogy úgy történt, ahogy mondja. Ah-
hoz, hogy Maniunak joga legyen ma-
gát úgy odaállítani az ország elé, mint
a restauráció egyik főmunkatársát, be-
kellene bizonyítani, hogy
1. csinált valami pozitívumot ebben
az irányban,
2. hogy semmivel sem akadályozta
azokat, akik ennek érdekében dolgoz-
tak. Azonban éppen ez az, amit Maniu
sohasem tudhat bebizonyítani.

En is voltam Arkádiában

Maniu nagyon hullámzó politikai
irányvonalat követett, főképpen sze-
mélyi célkitűzésekkel. A történelem
keresztül futott rajta, az események a
feje fölé nőttek, teljesen födetlenül
hagyták. A miniszterelnök, miután a
nemzet előtt meztelen maradt, most
hirtelen az összeesküvő köpenyével
igyekszik magát betakarni, hogy ő is
közreműködött a restaurációs aktus-
ban. Et in Arcadia ego... En is volt-
am Arkádiában — mondja a minisz-
terelnök. Nem. Maniu nem volt ott.
Lehet, hogy mástelé járt, de ott nem

volt. Talán ott volt a kanyarodónál és
várta, hogy ölebe hulljon a karaván,
amelyet mások raktak meg. Lehetsé-
ges. De amellet, aki egy pillanatig
sem szűnt meg a történelmi erőket ele-
venen tartani és a mi fajunk harco-
sainak energiáit galvanizálni, sehoh-
ly sem volt látható. Maniu szombati ki-
jelentése a parlamentben a történelem
vakmerő meghamisítása, amelyet le
kell leplezni.

Eddig szól Nae Ionescu feltűnést
keltő cikke.
Nem tudjuk, fog-e Maniu válaszolni
erre a támadásra, vagy sem. A cikk
mindenesetre azt mutatja, hogy meg-
indult immár a nagy versenyfutás, ki
legyen Károly király hazahozatalának
érdeme.

Kétségtelen, hogy Maniu a restau-
ráció előtt egyetlen olyan kijelentést
sem tett, ami arra engedett volna kö-
vetkeztetni, hogy része van a karlista
mozgalomban. De vajjon tehetett vol-
na ilyen kijelentéseket az ország fele-
lős miniszterelnöke anélkül, hogy meg-
ne rendítette volna a polgárok alkot-
mányba vetett hitét. Maniu személye-
sen tényleg semmi pozitívumot nem tett
Károly hazahozatala érdekében. De ma
már tudjuk, hogy a király hazatérését
előkészítő polgári és katonai személyek
legnagyobb része Maniu legközelebbi
környezetéhez tartozik, sőt Pre-
cup alezredes, az „összeesküvők” feje,
Maniu közeli rokona.

Vajjon elképzelhető, hogy ezek az
urak Maniu tudta és akarata ellen
cselekedtek?

NEM HALASZTJÁK EL A KISANTANT CSORBAI KONFERENCIÁJÁT
Prága, június 17. A Prager Tagblatt
szerint a kisantant csorbai konferenciá-
jának elhalasztására nincsen szükség,
mert az új kormány külügyminisztere
Mironescu maradt s így semmi akadály
nincsen a június 25-27 között tar-
tandó konferenciának.

NEM VEZETTEK EREDMÉNYRÉ A MAGYAR-CSEH KERESKEDELMITÁRGYALÁSOK.

Prága, június 17. A magyar-cseh ke-
reskedelmi tárgyalások még nem ve-
zettek eredményre. A tárgyalásokban
most két hetes szünet áll be, mert a ma-
gyar delegátusok a román delegációval
Budapestben tárgyalják a román-magyar
kereskedelmi szerződés tervezetét. Két
hét múlva ugyancsak Budapesten foly-
tatni fogják a magyar-cseh kereskede-
mi revíziós tárgyalásokat.

rafft-Ebin
világhírt könyve
pathia sexuali
ülönös tekintettel
enes nemi érzés
ak, jogásznak, pedagógusnak,
ell olvasni ezt a könyvet,
t embeének is, aki be a
emberi lélek megtévedt ös
a. — A 400 oldalas kö
ra 163.— lei (és po
J KELET könyvosztályá
ent meg elősz
gyar nyelven
sikert aratott háborus reg
T GLAESER:
02-esel
zes nyelven sok mil
fogyott el, több mint 3
oldalas könyv
Ára 95 lei
LET" könyvosztályá
odalom egyik legbecese
regény, mellyel fiatal
a modern német irodal
közé emelkedett. „A 90
mögötti Németország éle
társalg regénye. Hatalm
Glaser könyve, de elejé
szító, izgalmas, izgve
smány. Ime néhány sz
l, hogy fogadták a K
önyvnek semmiféle sik
önyv több, mint a feln
való irodalom: generác
minden tizenhat éves
kéne adni, hogy fogal
ról”.
Die Menschheit,
mesak elsorangu irodal
a háborus korszak egy
okumentuma”.
Remarque,
munka ez, mely megs
ral: nagy gondot ford
tos legyen és rendkiv
észsége”.
Thomas Mann.
lmény — a legszebb pa
cionalizmus — Zeidokér
us — A szociális kéré
ozgalom — A kapitaliz
velés minden problémá
mas regényben.
él költségekkel együtt 10
be. Utánvétellel 110 lei.

A szovjet végre lépéseket tesz a százezerszámra pusztuló zsidó existenciák megmentésére

A deklasztáltakat is felveszik a termelő- és fogyasztó-szövetkezetekbe. Újabb 16.000 zsidó családot telepít le a szovjet

Berlin, június 17. Moszkvából Berlinbe érkezett jelentések szerint a szovjet népbiztosainak tanácsa a napokban határozatot hozott Ukrajna és Fehéroroszország zsidók által lakott városainak gazdasági átcsoportosításáról. Az egyébként hivatalosan is közzétett határozat irányvonala az, hogy a városok lakóit egészséges és biztonságos gazdasági alapokra kell fektetni, olyan módon, hogy a zsidó lakosság teljes egészében lehetőséget kapjon a gazdasági életbe való bekapcsolódásra. A gyökeres gazdasági átcsoportosítás előkészítése érdekében a következő intézkedéseket léptetik életbe.

Az átcsoportosítás

1. Zsidó kézműves és háziiparos adóját jelentékenyen le fogják csökkenteni.
2. Ha az iparos nincs abban a helyzetben, hogy adóját kifizesse, soha nem szabad ellene a szabadságvesztés, vagy vagyonelkobzás retorziójával élni.
3. Ama tisztviselőket, akik az ilyen elemekre túlmagas adókat vetnek ki, vagy akik az adózók vagyonát lefoglalják, a legszigorubb büntetésekkel fogják sújtani.
4. A termelő szövetkezeteket ezentul nem szabad arra kényszeríteni, hogy bekapcsolódjanak az ugynevezett mamuth-szövetkezetekbe.

5. Az Ukrajnában és Fehéroroszországban lévő zsidó kisvárosok szegény lakosságát a maguk összességében be kell kapcsolni a háziipar és kézműves szövetkezetekbe.

6. Három hónap lefolyása alatt olyan programot kell kidolgozni, amelynek alapján az összes kézművesek és háziiparosok kvalifikált munkásokká képeztesse ki, hogy azután bekapcsolódhassanak a nagyiparba.

7. A kisvárosok elszegényedett elemeit kivétel nélkül kvalifikált munkásokká kell kiképezni.

8. A háziipar munkásai ugyanolyan jogok felett rendelkeznek, mint a gyári munkások, feltéve, hogy legalább 30 tagu szövetkezetbe tömörülnek, vagy pedig ha exportképes árucikkét állítanak elő.

Ez a határozat, amennyiben azt végre is hajtják, az ukránai és fehéroroszországi küzködő, nyomorban ténfergő zsidó lakosainak megváltását jelenti. A forradalom óta ezek az elemek képezték az orosz zsidóság legsúlyosabb problémáit. A bolsevizmus megfosztotta őket régi foglalkozásuktól és vagyonuktól, kárptólásul azonban nem adott egyebet, mint súlyos adókényszert. A helyzet ugylátszik most megjavul és a zsidóságot a maga összességében produktíválni fogják s mentesítik őket a nyögős adók alól.

A deklasztáltakat is felveszik a szövetkezetekbe

Érdekes határozat az is, amelyet a háziipari munkások országos szövetkeze hozott. Ez a szövetkezet felhívatalos intézmény, amely elhatározta, hogy az összes ugynevezett „lischenzek”, (választójogaiktól megfosztottak) akik, mint egykori kereskedők ki voltak zárva a termelő szövetkezetekből, amelyek hozzátartoznak ehhez a központhoz, utasítást kaptak, hogy a deklasztált lakosságot vegyék fel tagjaik sorába.

A szövetkezetek központi szövetsége, amely ellenőri az egész szovjetunió területén a szövetkezetek termelését, rendeletet bocsátott ki, amelynek értelmében az állami élelmiszer-szövetkezetek tagjai közé ezentul felveendők olyanok is, akiknek nincsen szavazati joguk. E kooperatívák tagjai állami áron kapják az élelmiszer-cikkeket. A szavazatlanul kivétel azonban ugynevezett deficit cikkeket, mint kenyéret, vajot, cukrot és szappant magasabb áron tartoznak megfizetni.

A zsidó gazdaságok támogatása

A szovjet hivatalosan közli, hogy 16 ezer zsidó családot Ukrajna különböző városainak mezőgazdasági munkásként telepített le, miután előzőleg a városok környékén berendezte a számukra kijelölt gazdaságokat. 1930-ban a földművelőknek szánt állami hitelalapokból 2.400.000 rubelt fognak kapni és legalább 4 milliót a kerületi szovjetek

pénzintézetektől. A legtöbb zsidó gazdaság kertészetből, baromfitenyésztésből, tejgazdaságból és dohánytenyésztésből áll. Tizenháromezren közülük szövetkezetekben vannak megszervezve, a többi 3000 család egyéni gazdálkodást folytat. Az a lehetőség, hogy a városok környékén mezőgazdasággal foglalkozhatnak, a zsidókban lehasználták a Krimbe való kivándorlási kedvet.

A kiewi kerületi szovjet 100 ezer rubelt szavazott meg, hogy a zsidó deklasztáltakat a városok környékén mezőgazdasági munkához segítse.

Az ukránai és krimi termésk

A zsidók által megművelt ukránai kolóniákon egyébként a terméskilátások a lehető legjobbak. Kivételt egyetlen kerület képez, a kalilínovi, amely a

kényszerkollektivizálás által válságos helyzetbe került. Tizennegy napon belül 14 óras munkaidő mellett és ezer aratógép segítségével 75 ezer hektáron fogják learatni a búzát, rozsot, zabot és árpat. A technikai iskolák ezer zsidó tanulókat rendeltek ki a zsidó földekre, ahol a behordásnál segídekzni fognak a zsidó kolonistáknak.

A kalilínovi kerület a kényszerkollektivizálás által — mint mondtuk — kritikus helyzetbe került. Nincsen megfelelő számú mezőgazdasági gép a telepeken, az élőállatok is nagyon szűkben vannak, úgy hogy a zsidóknak egészen primitív eszközökkel kell dolgozniuk. Az Agrojoint mezőgazdasági szakértője közölte, hogy a krim zsidó kolóniáknak termése mögötte van az ukrán kolóniák termésének. Ha azonban az időjárás kedvezőre fordul, ak-

Szeptember elején összeül a XVII. cionista világtkongresszus

Az erdélyi zsidóságnak tíz delegátussal kell megjelenni ezen a sorsdöntő kongresszuson

Junius végéig a legnagyobb energiával folytatni kell a sékelakciót

A legutóbbi palesztinai események hatása alatt a Cionista Világszervezet vezetősége a különböző cionista pártok és országos szervezetei kívánságára elhatározta, hogy szeptember elejére vagy október végére összehívja a cionista világtkongresszust. A soron kívüli kongresszus, ha nem jönnek közbe a legutóbbi események: a Shaw-bizottság jelentése, Simpson őrnagy delgálása és a már engedélyezett certifikátok részbeni visszavonása, csak jövő nyáron ült volna össze, az említett események azonban parancsolóan szükségessé tették egyfelől azt, hogy a mozdalomban tisztázódjanak a megváltozott erőviszonyok, másfelől pedig az összehívandó kongresszus sulyánál fogva tiszta helyzetet teremtsen az Anglia által követendő palesztinai politikájában is.

A XVII. cionista kongresszus új delegátusválasztások alapján fog összeülni.

Ez azt jelenti, hogy a Cionista Világszervezetben belül Erdély zsidóságának is ezidén ismét az urnák elé kell lépnie.

Tudott dolog, hogy a megválasztandó delegátusok száma az eladott sékelok számától függ. Rendes körülmények között két évi sékeleredmény alapján választják a delegátusokat, most azonban kizárólag

az idei sékelok száma fogja eldönteni, hogy Erdély zsidósága hány delegátussal vehet részt ezen a sorsdöntő kongresszuson.

Az eddigi jelentések szerint a sékelakció eredménye nem kielégítő. Kevés helységtől eltekintve, az akció nem indult meg azzal a lendülettel és lelkiismeretességgel, amelyet a Világszervezet már eleve kért egy az ifjúságtól, mint a felnőtt cionistáktól. Nemcsak, hogy új rétegeket nem nyertek meg sékelfizetőikül, hanem sok helyen azokat sem keresték fel, akik rendszerint meg szokták váltani a sékelt. Erdély zsidóságának örök szűgyene lesz, ha az idei rendkívüli kongresszuson nem fogja magát megfelelően imponáló számú delegátussal képviseltetni.

Tíz delegátusa kell legyen Erdélynek a XVII. Cionista Világtkongresszuson!

Ez azt jelenti, hogy legalább 15.000 sékelt kell kihelyezni a tavalyi 7000 sékellel szemben. A zsidó nép becsületéről az erdélyi zsidóság történelmi felelősségéről van szó és ilyenkor nem lehet akadály a nyomasztó gazdasági krízis sem. Minden egyes cionista tartsa becsületbeli kötelességének, hogy egymaga legalább 10 új sékelfizetőt szerezzen. Nem elég, különösen ma, hogy valaki megváltja a maga sékelét, azután nem törődik többé az egész akcióval. Ifjú és felnőtt, nő és férfi vegyen magához

legalább egy sékeltömböt és helyezze el. Erdélyben volt már néhány évvel ezelőtt 17 ezer sékel. Ezt a számot most ismét el kell érünk, ha nem akarjuk elveszíteni megbecsülésünket a világ zsidósága és a palesztinai jövű előtt. Ott, ahol már elszámolták az akció-

Szovata-fürdőn

központban fekvő „Mariska villa”-ban június 1-től elsőosztályú orth. kóser panzió nyitók, Bővebb felvilágosítást ad Kövéri Jakab Baile Sovata, Clujon Kövéri, Telefon 5-48.

kor lehetőség van arra is, hogy a krim zsidó kolóniák szintén jó termést kapjanak.

A diákok 25 százaléka zsidó

A zsidó mezőgazdasági telepítés kormánybizottsága, a COMZET hozzájárult a krimi szovjetkormányának ajánlásához, hogy körülbelül 15 ezer nemzsidó családot, akik az új krimi zsidó kolóniák területén művelik földjüket, áttelepítsenek más területekre, ahol új földet és felszerelést kapnak. Az általuk eddig megművelt földeket zsidó kolonizáció rendelkezésére fogják bocsátani. A nemzsidó parasztok maguk meg vannak elégedve ezzel a bitokrendezéssel és az áttelepítés tervével maguk készítettek elő.

Hivatalos statisztika közölte, hogy a ukrán főiskolákban és műszaki intézetekben ezidőszent 14.468 zsidó tanuló vagyis 25 százaléka az összes tanulóknak.

Angorában aláírták a görög-török egyezményt

A görög ellenzék az egyezmény ellen foglal állást

Párizs, június 17. A Havas távirati iroda athéni jelentése szerint Venizelos miniszterelnök ma a parlamenti pártok elnökei előtt ismertette az Angorában aláírt török-görög egyezményt és bejelentette, hogy kész a törvényhozás feloszlására és új választások kiírására, ha a parlamenti ellenzék az egyezmény ellen akarna állást foglalni. Az ellenzék vezetői közül Kafandarisz és Zaltarisz a pártközi konferencián kijelentették, hogy az egyezményt nem áll módjukban helyeselni s az ellen a törvény-

hozásban is felemelik szavukat.

Angora, június 17. A török külügyminisztérium utasította összes követeket, hogy a kormányokkal, amelyeknél akadályok vannak, közöljék a török-görög egyezmény aláírásának megtörténtét.

Róma, június 17. A török követ a felkereste Mussolini miniszterelnököt, köszönetét fejezte ki előtte kormánynevében azért a támogatásért, amelyben a görög-török egyezmény megkötése körül részesítette.

A palesztinai arab nacionalisták Lengyelországból csempészett fegyverekkel harcolnak az angolok ellen

Berlin, június 17. A Deutsche Tageszeitung danzigi jelentések alapján szenzációs fegyvercsempészési botrányról ír. A lap azt állítja, hogy a palesztinai arab nacionalisták Lengyelországtól kapják a fegyvereket és lengyel fegyverekkel harcolnak az angol uralom ellen.

Három héttel ezelőtt, május utolsó napjaiban két arab nacionalista vezér érkezett Lengyelországba, Eli Hakim és Husszan bég, akiket a lengyel kormány megbízottja fogadott. Az arabok a radomi állami fegyvergyárba mentek, ahol nagy megrendeléseket tettek fegyverekben és töltényekben. A megrendelt fegyver- és municiókészletet már utnak is indították Palesztinába.

Az egyik fegyverszállítmányt textilárúnak degradáltak s Lodzon keresztül küldték a gdingeri lengyel kikötőbe, a másik szállítmány pedig cementárúként szerepelt és Krakón keresztül érkezett Gdingenbe, ahol a két szállítmányt egyesítették és Marseillen keresztül utnak indították Jaffába.

A fegyvervásárlásokról néhány nappal ezelőtt tudomást szerzett a danzigi francia és angol konzul is. A francia konzul el akarta tussolni az ügyet és

csak a varsói francia katonai bizottságnak tett jelentést, az angol azonban rögtön értesítette a londoni kormányt. Az angol hatóságok remélik, hogy még idejekorán letaghatják Jaffában az egész fegyverszállítmányt és ebből a célból széleskörű intézkedéseket foganatosítottak.

BENAMY: „KAJUT”. (Teljes kiadás)

Ára 60 lej. Kapható az Uj Kelet könyvnyomdájában.

Milyen legyen a modern irodaüzem

Megmutatja Raith Tivadari

Az irodaüzem racionalizálása

című két kötetes könyv.

Ára 391 lej

az UJ KELET könyvnyomdájában

Bratianu és hős

Végleges

Landau

(Bucuresti-Buk) Uj Kelet tudósító politikai szenzáció liberálisok elhatározták a parlamentnek a George Bratianu utáni ülésén már elhatározott olvasott nek hűségéről Bratianu George Pop-Csicsó kama mására hozta ezen elhatározást. A liberális párt ma délelőtt ülést tart, amelynek elnöke a székelyországi roza, hogy mi a pártból, akik Gealtak szolidaritást. Ezzel a határozat felbomlása, ille befejezett tények és így biz George Bratianu sokára megalakul George Bratianu folytatja a székelyországi legközelebbi nap fog megjelentet

A kormány pártok kinevezésére harokot váltott gondot okozott a Különösen agresszív rábiaiak, akik egyik belügyi adja a kormány.

Bucuresti Buk Kelet tudósító új ülést tartott. A Radaceanu zoci közsgben előfor élésre hív fel niszter fig elmé

Dr. Ducag es selő a teletkönyv bevezetését kéri

Mihalache föld kijelenti, hogy a tösszegt és közintézmény beveslat előkészíté vezet ki, amely el is készítette n. Ez azonban már parlament elé.

Leon Lupista hogy bár hosszú Tischler-tele ügy kat, nem kapot nyugtalanságot Kéri az ügy sün

Mihalache ny lenti, hogy a b eddig megállap iratokat, amelye tattak Tischlern meg, egyszerre lető mezőgazdas nak ügye most

Bucuresti-Bu mara ma dé George Bratian többség lelkes tudvalevő, hogy mint egy esze magukat a George Bratian ciót olvasta fel — Miután C ráy elfoglalta berális párt monarchikus

A királyhü liberálisok visszatérnek a parlamentbe

Bratianu György ma megjelent a kamarában és hűségnyilatkozatot tett Károly királynak

Végleges a liberális párt felbomlása. Ma délelőtt teszik le az esküt az új alminiszterek, akiknek hivatalos névsorát még nem hozták nyilvánosságra

Landau képviselő a Palesztina-mandátum ügyében interpellálta meg Mironescu külügyminisztert

(Bucuresti-Bukarest, június 17. Az Uj Kelet tudósítójától). A mai nap politikai szenzációja, hogy a királyhü liberálisok elhatározták, hogy visszatérnek a parlamentbe és ennek jeléül George Bratianu a kamara ma délelőtti ülésén már meg is jelent és deklarációt olvasott fel, amelyben hűségnyilatkozatot tett a királynak. Bratianu George ma délelőtt felkereste Pop-Csicsó kamarai elnököt és tudomására hozta a királyhü liberálisok ezen elhatározását.

A liberális párt vezérő bizottsága ma délelőtti ülést tartott Bratianu Vintila elnöklete alatt. A vezérő bizottság megvizsgálta a helyzetet és elhatározta, hogy mindazokat kizárják a pártból, akik George Bratianuval váltak szolidaritást.

Ezzel a határozattal a liberális párt felbomlása, illetőleg kettészakadása befejezett tényé vált. Az összes közvetítési kísérletek hajótörést szenvedtek és így bizonyosra vehető, hogy George Bratianu vezetése alatt nem sokára megalakul az új liberális párt. George Bratianu egyébként erőteljesen folytatja a szervezkedést és már a legközelebbi napokban egy új lapot fog megjelentetni.

Az új alminiszterek

A kormánypárt körében az új alminiszterek kinevezése igen nagy viharokat váltott ki és Maniunak sok gondot okozott az igények kielégítése. Különösen agresszívok voltak a beszabíniaiak, akik követelték, hogy az egyik belügyi alminiszterséget nekik adja a kormány. Az alminiszterek es-

kütétele ma délelőtt 11 órára van kitűzve, de az alminiszterek névsorát hivatalosan még nem hozták nyilvánosságra. A miniszterelnökségen szerzett információk szerint az alminiszterek listája a következő:

- Miniszterelnökségi: Lugojanu és Gafencu.
- Földművelésügyi: Potarca.
- Közlekedésügyi: Crisan.
- Pénzügyi: Pompiliu Ionitescu.
- Közoktatásügyi: Andrei.
- Kultusz: Ghita Pop.
- Egészségügyi: Moldovan Julius.
- Béltügyi: Angheliescu.

A többségi parlamenterek egyébként ma este a szenátus termében ülést tartanak, ahol a politikai helyzetet fogják megvitatni.

Dr. Fischer József törvényjavaslata.

Tegnap parlamenti tudósításunkból egy nagyon érdekes momentum kimaradt. Dr. Fischer József képviselő parlamenti iniciatívából törvényjavaslatot terjesztett be abban az irányban, hogy a bírák előléptethetők legyenek, anélkül, hogy át kellene őket helyezni. A jelenleg érvényben levő törvény szerint ugyanis a bírák csak úgy léptethetők elő, ha más városba helyezik át őket. Ez igen hátrányos az igazságszolgáltatás menetének folytonosságára.

Dr. Fischer József törvényjavaslatahoz Ionian igazságügyminiszter szöveget hozott és kijelentette, hogy rendkívül üdvösnök tartja és ezért indítványozza, hogy a javaslatra mondja ki a parlament a sürgősséget.

A kamara délelőtti ülése

Bucuresti-Bukarest, június 17. (Az Uj Kelet tudósítójától). A kamara ma két ülést tartott. A délelőtti ülésen Lothar Radaceanu szocialista egy temesmegyei községben előfordult kisajátítási visszaélésre hivatkozva a földművelésügyi miniszter figyelmét.

Dr. Duceag csernovicei ukrán képviselő a telekkönyvi intézmények sürgős bevezetését kéri az egész országban.

Mihalache földművelésügyi miniszter kijelenti, hogy ismeri a probléma fontosságát és közli, hogy a telekkönyvi intézmény bevezetésére vonatkozó javaslat előkészítésére egy bizottságot nevezett ki, amely nyolc hónapi munkával el is készítette már a törvényjavaslatot. Ez azonban már csak ősszel kerülhet a parlament elé.

Leon lupista képviselő kifogásolja, hogy bár hosszabb ideje kérte már a Tischler-féle ügyre vonatkozó dossziét, nem kapott semmi választ és ez nyugtalanságot kelt a mocok körében. Kéri az ügy sürgős tisztázását.

Mihalache nyomban válaszol és kijelenti, hogy a beindított vizsgálat már eddig megállapította, hogy azokat az iratokat, amelyek olyan területeket juttattak Tischlernek, amelyek nem illetik meg, egyszerűen hamisították. Az illető mezőgazdasági tanácsos és társainak ügye most az ügyesség előtt fekszik.

A délutáni ülés

Bucuresti-Bukarest, június 17. A kamara ma délutáni ülésén elsőnek George Bratianu szólalt fel, akit a többség lelkes tapsokkal fogadott, mert tudvalevő, hogy a liberálisok több mint egy eszendeje távol tartották magukat a törvényhozás házáitól. George Bratianu a következő deklarációt olvasta fel:

— Miután Öfelsége II. Károly király elfoglalta Románia trónját, a liberális párt ama tagjai, akik hűvei a monarchikus tradíciónak, indítatva

szik. Leon nincs meglegedve a miniszter válaszával és kijelenti, hogy kezdetől fogva át kellett volna tenni az ügy összes iratait az ügyességhez. Kéri, hogy az eljárást sürgősen folytassák le, mert a mocok nagyon nyugtalanok.

Radaceanu Lothar szocialista szerint az összes agrárjavaslatok csak az agrártermelők osztályának érdekeit szolgálják, ami meglepő, mert nem foglalkoznak azoknak a parasztnak sorsával, akik nem termelők. A javaslatban megnyilvánuló koncepció antidemokratikus, mert az összes földmunkásokat megilleti a szavazati jog. A javaslatban feltekert indirekt szavazati jog a szovjetek rendszerébe illik, nem pedig egy demokratikus állam kereteibe.

Követeli a proporcionalitás érvényesülését a mezőgazdasági kamaráknál.

Duceag szerint a parasztagazdaságok színvonalának felemelésére van szükség.

Dragan nincs meglegedve a mezőgazdasági kamarák működésével, mert azok pártpolitikát visznek be munkájukba.

Serban előadó válaszol az elhangzott kritikákra, kijelenti, hogy a javaslatot alaposan előkészítették, egy évi tanulmányozás után terjesztették be. A javaslat rendkívül fontos, különösen most a mezőgazdasági válság idején. Érzik magukat annak kifejezésére, hogy a legnagyobb ragaszkodással viseltetnek Károly király iránt, aki a nemzeti egység szimbóluma. A korona iránti hűséggel akarjuk további tevékenységünket az ország érdekében kifejteni. Miután az ország egyetemes óhaja Károly királyt visszaiktette jogos örökébe, én is meggyőződéssel kiáltom: Eljen a király!

Bratianu György deklarációját a többség lelkes tapsokkal honorálta.

A királyi ház civilistája Tonescu többségi képviselő parlamenti iniciatívából törvényjavaslatot terjeszt be a királyi ház civilistájáról.

Landau képviselő interpellációja

— A világháború befejeztével — mondotta Landau — a Közelkeleten igen fontos politikai változások történtek és olyan önálló államok alakultak, amelyek ezidőszerint már nem képesek önmagukat kormányozni. Ezeket az államokat a Népszövetség védelme alá helyezték, a Népszövetség viszont mandátum formájában egyes hatalmakat bízott meg ezen területek igazgatásával. Románia ama ötvenkét állam közé tartozik, amelyek mint a Népszövetség tagjai, a mandátumok kiosztása felett döntöttek. Ilyen mandátumot kapott a Népszövetségtől Anglia is Palesztinára vonatkozólag, azzal a kötelezettségvállalással azonban, hogy Palesztinában elő fogja segíteni a zsidó nemzeti otthon megeremtését. A mandátum mikénti végrehajtása nem lehet közönyös Romániára sem. Romániának nemcsak joga, de kötelessége is érdemlegesen foglalkozni azzal a kérdéssel, hogy miként hajtja végre Anglia a mandátumban vállalt kötelezettségeit. Kéri a kormányt, hogy a maga teljes súlyával és energiájával lépjen közbe ebben az ügyben.

A bevándorlás megszüntetése

— Ismeretes — folytatta Landau, — hogy az angol kormány a legutóbbi hetekben teljesen megszüntette a zsidó bevándorlást Palesztinába. Ez az intézkedés óriási felháborodást váltott ki a vi-

Mironescu külügyminiszter válasza

Landau képviselő interpellációjára Mironescu külügyminiszter azonnal válaszolt:

— Valóban igaz — mondotta a külügyminiszter — hogy Nagy-Britannia a Népszövetségtől mandátumot kapott Palesztina igazgatására, valamint igaz az is, hogy Románia egyike ama ötvenkét államnak, amelyek a mandátum sorsa fölött döntenek. Ezen az alapon joga és kötelessége ellenőrizni, hogy a mandátárius hatalom miként hajtja végre a mandátum-szerződést. Románia teljesíteni is fogja ez irányú kötelezettségeit. A jelen pillanatban nem mondhatok többet, mivel nem ismerem közvetlenül a kérdést, de kifejezést kell adnom annak a meggyőződésemnek, hogy Anglia teljesíteni fogja a mandátumban vállalt kötelezettségeit olyan módon, hogy az mindenkit kielégítsen. Amennyiben mégis nehézségek támadnának ezzel a kérdéssel kapcsolatban, úgy nem fogok habozni azokat a parlament elé hozni.

Landau tudomásul vette a külügyminiszter választ.

A mezőgazdasági termelés fokozása

Ezután áttérték a napirendre, amelynek első szónoka Serban, a mezőgazdasági kamarák átszervezéséről szóló törvényjavaslatot méltatta. Mint a javaslat előadója kijelenti, hogy minden tekintetben helyesli Mihalache mezőgazdasági politikáját, amely remélhetőleg jelentős mértékben fogja fokozni a mezőgazdasági termelést.

Mihalache földművelésügyi miniszter megköszöni az előadónak, valamint azoknak a képviselőknek, akik a bizottságban a törvényjavaslatot tárgyalták, értékes közreműködésüket, majd a törvény főbb alapelveit ismerteti és indokolja meg. Kijelenti, hogy eddig a mezőgazdasággal foglalkozó hatóságok és tisztviselők nem voltak kellő hatáskörrel felruházva és ezért nem volt eredményes a munkájuk. A mostani törvény módot ad rá, hogy az állam illetékes hatóságai utján fej-

Első osztályu orth. kóser penziókat Szovátána fő centrumban földigazgatósággal szembeni Krisztina villába helyezték át. Felvilágosítással szolgál Stark Ferencz.

Eszerint javasolja, hogy a parlament az uralkodóház egyes tagjainak a következő civillistát állapítsa meg:

Károly királynak évi negyvenmillió lejt.

Mária királynénak évi huszmillió lejt.

Elena királynénak évi hétmillió lejt.

Mihály trónörökösnek évi hétmillió lejt.

A javaslatot áttették a kamara illetékes szekciójához.

Ezután Landau zsidó képviselő intézett érdekes interpellációt Mironescu külügyminiszterhez.

lág egész zsidóságában, amelynek hatása alatt hatalmas tiltakozó akció indult meg minden civilizált államban, így Romániában is. A tiltakozó gyűlések szónokai azt a meggyőződésüket fejtették ki, hogy Angliának ez az intézkedése ellentétben áll a mandátum szellemével. Romániát ez a kérdés nemcsak mint a Népszövetség tagját érdekli, de gazdasági szempontból sem lehet közömbös mindaz, ami Palesztinában történik. A zsidó Palesztina megerősítette a gazdasági kapcsolatokat Románia és Palesztina között. Románia ma már évenként több, mint kétszázmillió értékű árut szállít Palesztinának és külkereskedelmének egyik legfontosabb piaca.

— Tekintettel Románia békés külpolitikájára és tekintettel azokra a megismertelt szimpátia-nyilatkozatokra, amelyeket a különböző román kormányok a zsidó Palesztina érdekében tettek és tekintettel végül azokra a kijelentésekre, melyeket a Népszövetség öszi ülésén az augusztusi palesztinai eseményekkel kapcsolatban Románia delegátusai, Titulescu és Stoica tettek, tiszteltel kérem a külügyminiszter urat, nem tartja-e szükségesnek, hogy illetékes helyen érdeklődjék az iránt, miként hajtják végre a palesztinai mandátum-szerződést és hogy a Népszövetségnél érvényesítse ebben a kérdésben vallott álláspontját.

lessze a gabonatermelést. A nemzeti párt politikájának integráns részét alkotja a mezőgazdasági termelés paraszt felfokozása és ezért vette tervbe a kormány egy erőteljes mezőgazdasági propaganda megindítását.

A szenátusban meg kellett ismételni egy szavazást

A szenátus mai ülésén Bratu elnök bejelentette, hogy a földgáz-törvény tegnapi szavazásánál kevés szenátor volt jelen és ezért kéri, hogy még egyszer szavazzák azt meg, mert különben nem lehet életbeléptetni a törvényt.

A megejtett szavazás után Romanescu a földművelésügyi minisztert interpellálta meg abban az irányban, hogy miért nem tudja a román gabona felvenni a versenyt a külföldi piacon. Meg kell változtatni a mai helyzetet a gabonakereskedelemmel kapcsolatban. Kéri, hogy járjon el a kormány azon egyéni akciók ellen, amelyek a román gabona jóhírnevét lerontják. Sürgeti a gabona standardizálását. Reméli, hogy az ipari és kereskedelmi miniszter módot fog találni arra, hogy a román gabonát exportképesse tegye.

Costachescu miniszter betérjeszté a közoktatásügyi minisztérium átszervezéséről szóló javaslatot.

Gyárfás szenátor a szesz-törvényről

Gyárfás Elemér a szesz-törvényhez szól hozzá és indokolatlannak tartja, hogy felemeljék az ipari szesz illetékeit. Nem ért egyet Garoflid álláspontjával és rámutat arra, hogy az ipari szesznek milyen nagy jelentősége van az ország gazdasági életében.

Gyárfás ezután felpanaszolja, hogy a kisajátított földekért adott érték-papírokra nincsen meg a megfelelő fedezet, mert az előző kormányok elköltötték azt. Kéri, hogy a kormány tegye meg a szükséges lépéseket ezen értékpapírok revalorizálására.

ta-fürdőn
Mariska villában ja
tályu orth. kóser penziót
felvilágosítást ad Kővári
Sovata, Clujon Kővári,
Telefon 5-48.
arra is, hogy a krimi
szintén jó termést kap
b
akok: 25. átaléka zsidó
gazdasági telepítés kor
a COMZET hozzája
zovjetkormányának ama
gy körülbelül 15 ezer
ot, akik az új krimi
területen művelik föld
essenek más területek
t és felszerelést kapnak
g megművelt földeket
g rendelkezésre fogják
emzsidó parasztok ma
ak elégedte ezzel a bír
és az áttelepítés tervét
tették előg
tiszta Földi, hogy a
ban és műszaki intéz
mint 14.468 zsidó tanu
léka az összes tanulók
resszus
kongresszuson
ciót
mul kérjenek új tömb
az akció még folyik
onista aktív módon ve
telmunkában. Erre val
kelakció befejezéséne
ius 30-ig meghosszob
ség.
ög-török
foglat állást
emelik szárnkat.
us 17. A török külügy
sitotta ö zmes követel
nyokkal, helyeknél akre
k, közülük a török-gör
rásának n történetét.
s 17. A török követ m
solini miniszterelnököt
zte ki előtte kormány
a támogatásért, amel
rök egyezmény megk
sitette.
sták Lengyel
yverekkel
ellen
francia katonai bizo
lentést, az angol azo
tesítette a londoni K
gol hatóságok remél
ejekorán lefogalhat
gész fegyverszállítma
ból székesskörü intéz
ositottak.
KAJUT". (Teljes kiad
ható az Uj Kelet köny
ven legyen
rn irodaüzem
ja Raith Tivadar.
odaüzem
nalizálása
t kötetes könyve.
ra 391 lej
ET könyvoztályába

Ma délelőtt 11 órakor hirdeti ki az ítéletet a tordai törvényszék a „fekete autós” banditák perében

Az ügyész hataimas vádbeszédben tárta fel a vádlottak bűnösségét. Hét védő szólott sikert a vádlottakért

Torda-Torda, június 17. (Az Uj Kelet tudósítójától.) A „fekete autós” banditák poréneke főtárgyalása a kora hajnali órákban befejezést nyert és a tordai törvényszék ma délelőtt hirdeti ki az ítéletet. A tárgyalást mindvégig hatalmas érdeklődés kísérte. Torda város minden zugában Somogyi és társai körül forog a diskurzusok témája. A tárgyalás iránt megnyilatkozó érdeklődés tegnap éjszaka érte el csúcspontját, amikor a kint szorongó tömeg áttörte a rendőri kordont és az alsó bejáratot, hogy bejuthasson a tárgyalóterembe. Csak a csendőri szurogyok megjelenése hártotta el a tömeg további agresszivitását.

Az ügyész súlyos vádbeszéde

Az éjjeli tárgyalásról az alábbi részletes tudósításunk számol be: Déltűn öt órakor nyitotta meg az elnök a tárgyalást. A teremben mintegy 500 ember szorongott feszült várakozásban. Mély esend közepette emelkedett szólásra dr. Ghisoiu főügyész. Súlyos érvekkel és céltudatos logikával felépített vádbeszédben kijelenti, nem lepi meg az a fordulat, hogy a vádlottak visszavonták első vallomásaikat. Ez azonban nem homályosíthatja el a törvényszék éleslátását, mert az itélkezés számára azok a vallomások bírnak döntő súllyal, amelyeket a vádlottak spontán megnyilatkozása termelt ki és nem a hosszas megfontolás után, az ítélet küszöbén tett zavaros kijelentések. Somogyiban a legelvetemültebb banditák típusát látja. Bizonyítja, hogy Somogyi előre megfontolt szándékkal követte el Konez meggyilkolását, amelyben Turzainak is része volt. Az előzmények is világosan rámutatnak Turzai bűnösségére. Lénárd Turzai ösztökélésére lépett be a bandába. Turzai azonban olyan információt adott Konezről, hogy Lénárd kategorikusan elzárkózott a vele való együttműködéstől. Somogyi súlyos dilemna elé állította ez a fordulat: választania kellett a megbízhatatlan Konez és a fiatal, friss energiát jelentő Lénárd között. Somogyi a legbestialisabban oldotta meg ezt a problémát. Ezután kifejti az ügyész, hogy Somogyi Ferenc volt a betörések értelmi szerzője és fiatal társai — akiket a bűn útjára sodort magával — csupán a végrehajtó eszközök voltak az ő kezében. Nagy megrökönyt váltott ki a vádbeszéd azon passzusa, amelyben az ügyész Csepregi bűnösségére világított rá. Szerinte Csepregi is az értelmi szerző szerepét játszotta a betörésekben. Ennek pregráns bizonyítéka, hogy lakásán betörésszármakot találtak. Gáspár pedig megerősítette, hogy azok a banda szerszámaival azonosak. Az ügyész igazoltnak látta a Banciu ellen felmerült vádakot is és az összes vádlottak súlyos megbüntetését kérte.

Somogyi részvete Csepregi iránt

Az ügyész vádbeszédben Somogyi összeszorított ajkakkal és összeráncolt szemekkel hallgatta végig. A vádbeszéd hatása rányomta bélyegét az egész hangulatra.

Az elnök ezután egy óras szünetet rendelt el. Miután a közönség kifüdült a teremből, Somogyi részvételtjes hangon fordult Csepregihez.

Órsön a zsidóság frontján...

Írta: LEITNER ZOLTÁN

Rendkívül érdekes, sokrétű, igaz zsidó érzéstől futott írások gyűjteménye.

Kivonat a tartalomról: Siralom a siralom falánál. Mit tegyen a zsidó, hogy szeressék. A radautzi arabok. Lelki gettó. Herzl Tivadarról. Schenorthodoxia. Kisenev. Életek, sorok, tragédiák. Hiába minden numerus clausus. Kereskedők tragédiája. Találkozásom Hámánnal stb. stb.

Ara 80.— lej (és portó)

Kapható az UJ KELET könyvosztályában

Higye el, nem szeretnék a maga bérében lenni. Az ügyész nagyobb bünyözöt faragott magából, mint belőlem, akít pedig emberléssé vádolnak.

Csepregi közlegyintéssel reagált Somogyi ószinte szavaira.

Este 9 órakor folytatták a tárgyalást. A kint szorongó tömeg valóságos offenzíva alá vette a tordai prefektúra épületét.

A tömeg harcias moraja kíséri a tárgyalás menetét.

A magánvád kártérítést kér

A magánvád képviselői tartják meg beszédeiket. Dr. Várfalvy özv. Konez Jozsefné nevében Somogyi súlyos megbüntetését és 100 ezer lejes kártérítést kér. Az állam nevében dr. Hada ügyvéd ugyancsak kártérítési igényt jelent be.

A védőbeszéd

A védőbeszédre kerül a sor. Elsőnek Boeriu emelkedett szólásra, aki Somogyi érdekeit képviselte. Hangsúlyozta, hogy az ügyész egész vádbeszédét a vizsgálat adataira építette fel, holott a bűntető perrendtartás intézkedései szerint a törvényszék számára kizárólag a főtárgyalás adatai bírnak döntő jelentőséggel. Kifejti, hogy Somogyi nem megrögzött bűnöző. A Duna-bank kirablását illetően, bizonyítékok hiányában kéri védenre felmentését. A marosújvári adóhivattal kapcsolatban csupán betörési kísérlet tényét látja fennforogni. A szigeti és marosújvári postarablásban szerinte Somogyi csupán bűnrészes-séggel vádolható, mert nem ő hajította végre a betöréseket. A gyilkosságot nem előre megfontolt szándékkal követte el, hanem önvédelemből és csupán halált okozó testisértést vonható felelősségre a 281-ik paragrafus alkalmazásával.

Dr. Giurgiu János lélektani momentumokra mutat rá védőbeszédében. Szavaiba költői lendületet visz bele és argumentálását filozófusok, költők és híres jogászok idézeteivel fűszerezi. Somogyit a mártír színeiben tünteti fel és különösen a szándékos gyilkosság vádjának megdöntésére törekszik. Hivatkozik a semmitől három döntésre, amelynek értelmében, ha a gyilkosság terve és végrehajtása ideje között hiányzik a folytonosság, úgy nem állhat fenn a szándékos emberölés vádja.

„Lénárd még hasznos tagja lehet a társadalomnak...”

Mois Pál és Turzai Ferenc jogi képviselője tartja meg ezután védőbeszédét, amelyben Turzait Somogyi áldozatának minősíti, majd dr. Rus emelkedett szólásra, aki Lénárd védelmét látta el. Mindvégig logikus és igen hatásos védőbeszédben eseteli Lénárd egyéniségét és kvalitásait, aki Somogyi szuggesztív befolyása alatt került a bűnös útra és azon keresztül a vádlottak padjára. Lénárd nem tudott a gyilkosságról és teljesen távol állott attól. Enyhe büntetést kér, mert — ugymond — Lénárd az ember, aki még hasznos tagja lehet az emberi társadalomnak.

A nyomorgó adótisztviselő és a nizai ábrándok

Éjszaka fél 3 órakor kezdte meg védőbeszédét dr. Ghermán, Gáspár János védője. Kifejtette, hogy Gáspár igen szűkös anyagi viszonyok között élt. Fiatal volt, alig 22 éves. Valóságos nyomorban sanyalódott a fiatal tisztviselő, amikor a látóhatáron megjelent Somogyi Ebben a nyomott lelkiállapotban Niza és Montecarlo pazar fényét, az élet gyönyörét csillogtatta meg Somogyi a szűklátókörű fiatalember szemé előtt. Két esztendőig erős ellentállást tanúsított. Azt mondotta, hogy nincs elegendő pénz az adóhivatal kasszájában, minden áron előadta a betörést és csak akkor tántorodott meg, amikor Konez sorsával fenyegették meg. A védő kéri mindezen enyhítő körülmények figyelembevételét. Csepregi védője, dr. Pádureanu védenre teljes ártatlanságát hangoztatta és kifejtette, hogy semmi bizonyíték

nincs, amely bűnrészeségét igazolná. Felmentő ítéletet kér. Hasonló értelemben szólalt fel dr. Chetianu, Banciu védője, aki ugyancsak védenre felmentését kérte.

Az ügyész replikája

Ebben az atmoszférában tartotta meg replikáját dr. Ghisoiu főügyész. Kijelenti, hogy a védelem argumentumai csupán alaki dolgokra szorítottak és

A londoni magyar követség bankettet adott az angol kormányférfiak részére

London, június 17. A magyar követség tegnap este bankettet adott az angol kormányférfiak tiszteletére. Ott voltak az angol uralkodóház két hercege, Helena Viktória és Mária Lujza, továbbá Macdonald, Henderson és Snowden. Bethlen miniszterelnök, a francia és a német nagykövetek.

Ma délelőtt Bethlen angol látogató-

meg se közelítették a lényeg felületé. Teljes egészében fenntartja a vádat.

Hajnalodik

A horizonton piros sáv jelzi a hajnal hasadását. Reggel 4 óra. A tárgyalás még mindig a legzöbbs hangulatban folyik. A közönség nem mozdul helyéről. Giurgiu dr. összegezi a védelem álláspontját, majd a vádlottak élnek az ország jogával.

Somogyi arcáról elillant a nyugodtság. Roppant nyomott hangulatú tükörzódik vissza sápadt arcáról. A többi vádlottak is meg vannak törve. Alig hallható hangon tárják fel kérésüket a tanácselnöknek. Somogyi és társai enyhe büntetést, Csepregi és Banciu felmentésüket kérik.

Hajnali nap fénye ömlik be a tárgyaló terem ablakain keresztül. A „fekete autós” banditák bűnpörék főtárgyalása véget ért. Stefanescu elnök bejelenti, hogy szerda délelőtt 11 órakor hirdeti ki a törvényszék ítéletét.

(d. h.)

A német kormány átutalta a nemzetközi jóvátételi banknak pénzügyi kötelezettségeinek első részletét

Bézel, június 17. A nemzetközi fizetések bankjának igazgatótanácsa ma ülést tartott, amelyen tudomásul vették a részvénytőke-jegyzést és a Young-kölcsön kibocsátásáról beérkezett jelentéseket. A jegybankokkal való összeköttetés osztályának igazgatójává a tanács Francis Roddot nevezte ki, aki ez állásának elfoglalását az angol jegybank hozzájárulásától tette függővé. A további pénzügyi műveletek lebonyolítására a tanács ez-

után albizottságot szervezett, amely a holnapi nap folyamán alakul meg s kezdi meg munkáját s melynek tagjai Luther, Moreau, Montagu és Benesó.

Berlin, június 17. A Lokalanzeiger közli, hogy a birodalmi kormány ma átutalta a bézeli nemzetközi fizetések bankjának a Young-törvényben vállalt pénzügyi kötelezettségek első részletét, 138 millió márkát.

A párizsi sajtó azzal vádolja Dowgalevszkit, hogy tervszerűen akart viszályt kelteni Anglia és Franciaország között

Párizs, június 17. Krukow-Angorski, a szovjet kereskedelmi képviselőnek szolgálatából kilépett, proskribált tisztviselő, a francia sajtó munkatársai előtt kijelentette, hogy Kutjepov tábornok eltűnése idején a szovjetkövetség és a külkereskedelmi képviselő alkalmazottai utasítást kaptak Dowgalevszkij párizsi szovjetkövettől arra, hogy a közvéleményben az eltűnéssel kapcsolatban azt a hitet ébresszék fel, hogy az elrablást az angol kémiszolgálat irányta. A leplezés a francia közvéleményben nagy felháborodást váltott ki. A lapok élesen

támadják a szovjetkövetet amiatt, hogy alaptalan, de tervszerű vádaskodással egyenlenséget akart szítani Nagybritánia és Franciaország között. A Martin követeli, hogy Dowgalevszkij azonnal kérje vissza megbízólevelét és hagyja el Franciaország területét.

Krukow-Angorszkij egyébként nem tesz eleget a szovjet újabb moszkvai utasításának sem és a halálbüntetés és vagyonekhozással való feayegetés sem bírhatja rá az Oroszországba való visszatérésre.

HERRMANNSDORFER Tuberkulotikusok konyhasómentes táplálására szolgáló gyakorlati útmutatások.

Dr. Müller Vilmos előszavával.

Sauerbruch berlini sebésztanár, a világhírű orvosi tekintély a múlt év november 16-án a budapesti orvostársadalom színe-jáva előtt tartott előadást a tuberkulózis gyógyításának maig elért fejlődéséről.

Idézetek a nagy professzor előadásából:

„Olyan súlyos tudóbetegeket, akiket már operatív beavatkozással sem lehetett volna meggyógyítani, arra teszi alkalmassá, hogy őket a Gerson-kúra után a teljes siker reményében lehet megoperálni.”
„Kérdemelte a Gerson-gyógymód azt, hogy az orvostudomány legnagyobb tezejetei közé iktassuk be.”

A Gerson-gyógymód könyve, mely a diéta kimerítő magyarázatát adja és ugy a betegek, mint az orvosok számára nélkülözhetetlen, most magyarul is megjelent.

Ara 170 lej. — Kapható az Uj Kelet könyvosztályában.

IRÓK

Lukács-L

Órsön a z

Fenti címen désről és a írott cikkeit g Leitner Zoltán licista. Mindja elfogulatlanul kiváló cikkeket egy bár egyhun ron virtuozan, e felkészítéssel megnyilvánulás. Ezt a könyve gíg bármelyik nista olvasó is, szereti a szelle des tiszta lelke méleteken tulle berlátást, mely nyira élesen és bözteni a szólv vezércikk-szólam. Es éppen fen alkalmassá e kö keket arra, hogy írásokat lássunk és a történések tett, aktuális ep ban érdekes zsi fejek bukkanna látoltságoktól e és tragikumokt.

Kevés, vagy sem olvastam n den igénytelens meg tudta vol zentri-zsidót, mint éppen Leit S ami legmag szerzőjének: az, zódése ellenre pászán látja a k máit, a meghat dalmi mozgalma kényesen kénya kérdés Prokusz.

Lukács-Leitner tetében nehéz n hermeltóság utá telő zsidót, aki é embersége több, manistá — és eszmékkel kacér ban a tényleges menekülő zsidóé.

Berkow dr. ról ga nemében szit a mesteri minia látit rá egy k ráju zsidó-lelek. „Vallom és his nem hitt a taga ben nem tudta melyet ő maga a átolvasott és át összeomlott lelki melyre épített, kétségkívül nagy sokból felépített vég nem lehetett gadása.”

„Ma már az er dítaló emberek dom: mi jobb; a kodó, a semmibe soffór-típus, vag nyi feltudások. a ma uralkodó hauert Nurmi é szik helyettesite szabb? Nem tud a generációnak zetünek, egészse mert másként U forगतaban. U nézeteket hozott szak és más cé kellenek...”

Aki így lát és nemesak mint pá való értéket, han lenség-világot ért fogó intellektuel s az elszánt har

Mora

Govora-fürdőn helyen kiadó szo

iz minden s

A kén

IRÓN - IRÁSON

Lukács-Leitner Zoltán:

Örsön a zsidóság frontján

Fenti címen az általános zsidókérdésről és a cionizmus problémáiról írott cikkeit gyűjtötte össze Lukács-Leitner Zoltán nagyváradi zsidó publicista. Mindjárt az elején meg kell fogulatlanul állapítani, hogy igen kiváló cikke gyűjteménye ez a könyv; egy bár egyhuru, de azért ezen a huron virtúozan, erős szellemi és kulturális felkészültséggel játszó, gondolkodó fő megnyilvánulása.

Ezt a könyvet élvezettel olvasni végig bármelyik nemzsidó és nemzionista olvasó is, amennyiben becsüli és szereti a szellemességet, a meggyőző és tiszta lelkesültséget, a minden elméleteken túllendülő, mélyeséges emberlátást, mely e könyv szerzőjét annyira élesen és előnyösen megkülönbözteti a szokvány-publicistáktól, a vezércikk-szólamokat elcsépelőktől.

Es éppen fenti tulajdonságok teszik alkalmassá e könyvben előforduló cikkeket arra, hogy ne csak propaganda-írásokat lássunk bennük, hanem lírát és a történések frissességével meghintett, aktuális epikát is, melynek sodrában érdekes zsidó és nemzsidó emberfejek bukkannak fel, nemesen és korlátoltságoktól eltorzítottan, humortól és tragikumoktól szegélyezve.

Kévs, vagy talán egyetlen könyvet sem olvastam mostanában, mely, minden igénytelensége mellett is, annyira meg tudta volna utáltatni velem a zentri-zsidót, a látszat-orthodoxiát, mint éppen Leitner Zoltán könyve.

S ami legnagyobb érdeme e könyv szerzőjének: az, hogy minden meggyőződése ellenére sem dogmatikus; pompásan látja a kor döntő erejű problémáit, a meghatározó szellemi és társadalmi mozgalmakat, anélkül, hogy önkényesen kényszerítene őket a zsidókérdés Prokrusztesz-ágyába.

Lukács-Leitner Zoltán izzó fajszere-tében nehéz meg nem látni az emberméltóság utáni kiáltó, az azt követelő zsidót, aki érzi, tudja, vallja, hogy embersége több, mint a legtöbb alhumanistáé — és mint a legtöbb modern eszmékkel kacérkódó, valójában azonban a tényleges konzekvenciák elől menekülő zsidóé.

Berkow dr.-ról írott portréja, a maga nemében szinte páratlan élességgel, a mesteri miniatűrök tömörségével világít rá egy komplikált, nagykultúrájú zsidó-lelek titkaira:

„Vallom és hiszem, hogy Berkow dr. nem hitt a tagadásban és egész életében nem tudta azt az irtó betölteni, melyet ő maga ásott ki saját lelkében, átvilágított és áttanult éjszakákon át. Összeomlott lelkivilága, mert a talaj, melyre épített, nem volt más, mint kétségkívül nagy eszmék ellentmondásokból felépített kártyavára — és a vég nem lehetett más, mint az élet tagadása.”

„Ma már az enervált idegzetű és medítő emberek kora elmult. Nem tudom: mi jobb; a semmin nem gondolkodó, a semmiben el nem mélyülő, új soffőr-típus, vagy a természetudományi feltudósok. Kant helyett a volán, a ma uralkodó eszméje és Schoppenhauer Nürmi és Terstyánszky igyekszik helyettesíteni. Jobb-e, vagy rosszabb? Nem tudom. Tény, hogy ennek a generációnak tetterősnek, jobb idegzetűnek, egészségesebbnek kell lennie, mert másként nem tud megállani a forgatagban. Új világokat, új világnézeteket hozott a háboru utáni korzak és más célokhoz, más emberek kellene...”

Aki így lát és így tud jellemezni, az nemcsak mint párt-publicista jelent kiváló értéket, hanem mint a modern jelenség-világot értelemmel és szívvel át-fogó intellektuel is, mert nyílt szemmel és az elszánt harcos bátorságával tör

Morarú Villa

Govora-fürdön nagyon szép fekvésű helyen kiadó szobák kaphatók, rendkívül olcsó áron.

iz minden szobába bevezetve

előre a maga által kijelölt cél felé. Lehet, hogy Lukács-Leitner Zoltán meggyőződésének hevében inkább az érzelmi, mint a tárgyi igazolás felé hajlik egyes kérdésekben, de meg kell adni, hogy még ezt is annyi ékesszólással, gondolati bőséggel és szellemességgel teszi, mint egy finom konferanszier, aki mialatt gunyolódik, egyben nevetett is. Van egy kis cikke, a címe: „Jönnek a Wedkwood-görlok!”, — amely olyan kitünő szatírája a mai zsidó Váradnak, amilyet erről a városról még senki sem tudott, vagy nem mert írni. Váradról éveken, sőt évtizedeken keresztül csak tirádákat lehetett zengeni, hogy így kulturváros, meg amúgy a civilizáció főfészke és legfejlebb a beavatottak tudtak arról, hogy e tirádák mögött a pakfong tompa hangja kong s iparbárok, nagyképi kulturlovagok és egyéb „nagyaságok” üressége húzódik meg. Tessék csak meghallgatni, milyen éles

és mulatságos vonásokkal rajzolja fel ez a lelkes publicista a Várad igaz arculatát abból az alkalomból, hogy Wedkwood ezredes előadására a „notabilitások” nem méltóztatták elfáradni: „Kedves és tisztelt Wedkwood ezredes aram! Akar sikert elérni Váradon? Akkor hozzon ide mindenekelőtt hat szép görlt Angliából. Léptesse fel valamelyik lokálban. Csapjon fel impresszáriónak, meglátja, hogy jönnek majd a kapacitások! Hozhat még egy néhány textil-mintát az angol gyárakból, egy zsiros inzolvenciát az ügyvéd urnak; lyukas fogat a fogász urnak. Hozhat még néhány ezer fontot, egynéhány koncesz-sziót, mellyel munka nélkül pénzt lehet keresni, egy pár új bridge-figurát, — hej de jönnek majd az összes potentátok, kivétel nélkül Önhöz. Mert csak érteni kell a nyelvükön. Kedves Wedkwood ezredes, egyet ajánlok Önnek: a görloket semmiesetre se felejtse otthon.”

Heine hangja ez, az érzelmes és melegsívű gunyolódó, aki fajtája gyat-raságait kettősen és mindenki más helyett érzi át. És még van egy pár cikke, például: „Mit tegyen a zsidó, hogy szeressék?”, „Pesti nagyképűségek”, „Kisenev” címűek, amelyek a par excellence zsidó célzatu és kizárólag zsidó kérdéssel foglalkozó publicisztika legjobb termékei közé tartoznak, nemcsak erdélyi, hanem európai viszonylatban is. Lukács-Leitner Zoltán e kis könyvvel minden bizonnyal nem futotta még ki írói formáját. E sorok írója azon a nézetben van, hogy egészen jó, sőt talán kiváló zsidó regényt tudna írni a mai hamis és hamisított nagyváradi zsidó típusról, a peceparti sándorpálokról és desizoltánokról, akik óadt a mai magyar feduális reakció és zsentrikultusz valóban nem sok szimpátiát érdemlő kiszolgálói. (s. l.)

Ujabb fekete napja volt a newyorki tőzsdének

Az új vámtörvény okozta az árzuhanásokat

Newyork, június 17. A tőzsdének tegnapi újra fekete napja volt. Az összes értékek 15-22 dollárral estek. Zárlatkor a tendencia továbbra is hanyatló maradt. Tőzsdei körökben az újabb árzuhanásokat az új amerikai vámtarifa életbelépésének tulajdonítják.

Newyork, június 17. Még nem lehetett megállapítani, hogy az új amerikai vámtörvénynek milyen része volt a tegnapi tőzsdei árzuhanásban és mennyi irható e jelenség felidőzésénél más tényezők terhére. Az amerikai gazdasági

körökben hangoztatják, hogy az új vámtarifa végzetes kihatással lehet Amerikára. A tőzsdehivatal közlése szerint, tegnap több, mint hat millió címletet dobtak piacra s emiatt nem szilárdulhatott a hangulat még zárlatkor sem.

Banditák három palotát levegőbe röpitettek Perth Amboise amerikai kikötővárosban

A házaknak csak a puszta falai maradtak meg

Newyork, június 17. Perth-Amboise amerikai kikötőváros kikötői negyedében borzalmas robbanás történt, melynek következtében három egymás melletti emeletes lakóház a levegőbe repült. A házakban a szerencsétlenség pillanatában mintegy százhuszan tartózkodtak. Eddig nyolc halottat és huszonhét életveszélyes sebesült atak ki a romok alól. A mentési akció során kimentett huszonöt ember sérülései nem nagyon súlyosak. A romok

eltakarítását folytatják. Attól tartanak, hogy a még hiányzó áldozatokat nem fog sikerülni élve kimenteni. A rendőrség nyomozásának adatai szerint az explozió bűnös kezek munkája. Még vannak győződve, hogy a három épületben külön-külön, de egysídben történtek a robbanások banditák po-koipepei nyomán. Newyork, június 17. A new-jerseyi Perth-Amboise rendőrsége megállapi-

totta, hogy a kikötői negyedben történt katasztrófális robbanásokat ekra-zitos merénylet idézte elő. A hatás borzalmas. A három többemeletes lakóházból csak a puszta falak maradtak meg. A mentési munkálatok még foly-nak, de ötven ember még mindig hiányzik. A szörnyű bűncselekmény hátteré-nek tisztázására nagyarányu nyomozás folyik.

Jugoszlávia Duna-bánsági részét hernyók, szunyogok és sáskarajok fekete serege árasztotta el

Szabadka korzóján is megjelentek tegnap este az első sáskarajok

Szabadka, június 17. Az idei évet nyugodtan nevezhetjük a sáskajárás esztendejének. Miután Előázsia és Afrika egy részét, nevezetesen Palesztinát, Egyiptomot, Szíriát végigpusztították ezek a veszedelmes rágesáló férgek, működésük területét egyenesen a Balkán-félszigetre tették át, ahol végigpusztították Görögországot, Bulgária egyes vidékeit, majd Románia egyes helyein lépve fel, most Jugoszlávia északi részét, a dunai bán-ságot árasztották el.

gyujtani, hogy ne csak a férgek, hanem a peték is elpusztuljanak. Hogy a Duna-bánság területén milyen nagy mértékben léptek fel a sáskák, arra legjellemzőbb, hogy tegnap este tizenegy óra tájban Szabadka város belterületén is megjelentek a sáskák. A kávéházak közönsége kirohant az uccára, mert mindenki látni akarta a veszedelmes rovarokat. Az Alexandrova-uccán, a Belgrád-kávéház és a Krajla-Patra környékén valóban kisebb sáskaesport jelent meg. A sáskák legnagyobb részét elpusztították, néhányat pedig élve fogtak el. A sáskák megjelenésével kapcsolatban, ri-asztó hírek kerültek forgalomba, so-kan úgy tudják, hogy Szabadka hatá-rát lepték el a veszedelmes rovarok. Ez szerencsére nem bizonyult való-nak, azonban a szabadkai rendőrség felhívással fordult a gazdaközönség-hez, hogy minden gyanus esetet azo-nal jelentsenek be.

vonattal kerültek Szabadkára azok a sáskák is, amelyeket pénteken éjszaka a szabadkai korzón találtak. A sáskák pusztításával egyidejűleg Nagybeeskerek környékén fekete her-nyók, Moravica környékén milliárdnyi szunyog jelent meg, melyek egyes utakat úgy elleptek, hogy az utakon lehetetlenné teszik a közlekedést. A járókelők orra-szája tele lesz a millió számra repdeső szunyogokkal, ezért vált szükségessé a forgalom átmeneti beszüntetése, hogy a védekező mun-kákat meg lehessen kezdeni.

A Duna-bánság és a Vajdaság egyes területein a sáska és hernyopusztítás olyan mérveket öltött, hogy a jugo-szláv minisztérium szükségesnek tar-totta a legnagyobb apparátussal fel-venni a küzdelmet ellenük. A földmű-velésügyi minisztérium dr. Gradojevi-cset küldte ki a helyzet tanulmányo-zására, aki kijelentette, hogy a fekete hernyó és a mezei sáska a Duna-bán-ság területére minden bizonnyal Orosz országból és Turkesztánból került át. Szerinte a védekezési munkálatok fel-tétlen sikerrel fognak jární, bár a helyzet nagyon súlyos s így a meg-támadott vetéseket feltétlenül fel kell

Zombor környékén szintén fekete hernyók jelenték meg, ahol a városi tanács mindent megtett a veszedelmes féregtömeg kiirtására.

MÁLTÁBAN A HELYZET VÁLTSÁGOS. London, június 17. Lord Strickland, Malta miniszterelnöke megérkezett az angol fővárosba, ahol a sajtó munka-társai előtt kijelentette, hogy Máltában a helyzet igen válságos s ezért a kor-mányzat egyelőre a mostani igazított at-moszférában nem gondolhat arra, hogy a választásokat lefolytassák.

A kémia legujabb vivmánya szerint fest, tisztít CZINK, Cluj

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bánási zsidóság napilapja.
Főszerkesztő: Dr. Marton Ernő.
Felelős szerkesztő: Jámor Ferenc.
Bukaresti szerkesztőség:
Hátszegi Ernő Str. 11 Junie 12.
Cikkeink utánnomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

— **Avigdor Hameri a kolozsvári WIZO szezonzáró délutánján.** A kolozsvári WIZO szerda délután 5 órakor tartja meg ünnepélyes keretek között szezonzáró fogylalt-délutánját. Ezzel a rendezvénnyel a WIZO-ba tömörült kolozsvári lelkes zsidó asszonyok cionista munkásságának egyik igen eredményes és munkától lüktető periódusa zárul le. A szezonzáró rendezvény fényét nagy mértékben emeli az a körülmény, hogy a WIZO-nak sikerült előadást megnyerni **Avigdor Hamerit**, aki „Palesztina az anyaország” címmel tart előadást. Háziasszonyok: Gutfried Adolfné, Ritók Lajosné, Barta Ferenecné, dr. Weisz Jenőné, Bergerné Szemery Ella, Grün Morné, Czódik Jenőné és Salamon Jakabné urhölgyek lesznek.

— **Macdonald a munkanélküliségről tárgyal.** Londonból jelentik: Macdonald miniszterelnök ma délből Lossiemouth-ból repülőgépen visszaérkezett az angol fővárosba s a délutáni órákban és este kormánya több miniszterével folytatott tárgyalást a munkanélküliség enyhítését célzó, holnap kezdődő konferenciáról.

— **Meleg időjárás várható.** Budapestről jelentik: A meteorológiai intézet időjárásprognózisa szerint egyelőre mérsékelt meleg időjárás várható, később lassu hőmérsékletemelkedés és száraz időjárás valószínű. A hőmérséklet Budapesten ma délből 23 fok Celsius.

— **Házasság.** Klein Aranka és Kolár Gusztáv folyó hó 12-én házasságot kötöttek.

— **Owen Young és Rockefeller 12 milliárd alaptőkével konzorciumot alapítottak egy óriási felhőkarcoló megépítésére.** Londonból jelentik: Newyorki jelentés szerint Owen Young és Rockefeller 12 milliárd dollár tőkével konzorciumot alapítottak egy óriási felhőkarcolónak megépítésére, amelyben központosítva helyeznék el az összes keletamerikai rádió-leadókat és televíziós állomásokat. A felhőkarcoló a newyorki 5. Avenue épülete fel és lenne az épületben a drótnélküli állomásokon kívül öt színház is. A terv szerint a telket hatmillióért veszik meg s ugyanennyibe kerülne az építkezés is.

— **Itéletidő Franciaországban.** Párizsból jelentik: Bar-le-Duc közelében a tegnapi felhőszakadás után a dombos vidéken alomló víztömeg lesodorta Rechon falu főútcájának összes házait. Az árvízben háziállatok tömegesen pusztultak el. Egy asszony és kislánya belefulladt a vízbe. Reims környékén az itéletidő óriási károkat tett a szőlőkben. Egyik közeli faluban a villám a esendőrakaszárnyába csapott be, amelyet felgyújtott. Az épület leégett. A belga-francia határ mentén is jégesők és felhőszakadások pusztítottak. A termés nagyrészt megsemmisültnek tekinthető.

— **A cluji Zsidó Nőegylet azon kérelemmel fordul t. tagjaihoz, hogy kinőtt gyermekruhákat, cipőket stb. juttassanak a „Napközi-Othton”-ban levő gyermekek javára.** C. Victorie 85 sz. Szives értesítéseket köszönettel véve, a holmikat elhozzatjuk. Elnökség.

— **30-30 napi elzárásra ítélték a Macek-pőr két „renitens” védőügyvédjét és két újságíró.** Belgrádból jelentik: A zimonyi rendőrbíró 30-30 napi elzárásra ítélté azt a két védőügyvédet és két újságíró, akik a Macek-per vádlottjainak tiszteletére rendezett banketten hatósági figyelmeztetés ellenére sem hagyták abba az államellenes tüntetést és emiatt őrizetbe kerültek.

— **Alarmirozták a Heimwehrt Pabst őrnagy kiutasítása miatt.** Bécsből jelentik: Heimwehr-körökben Waldemar Pabst őrnagy kiutasítása miatt még nem ültek el az izgalom. Tirolban elrendelték az egész Heimwehr riadóköszültségét. Az alakulat tagjai nem hagyhatják el lakóhelyeiket s a Heimwehr-tisztek rövid időközökben jelentkezni tartoznak, hogy az esetleges sürgős parancsokat gyorsan átvehessék.

Ma hajnalban kivégezték Jeruzsálemben a hebroni mézszárlás három arab főbűnösét

Jeruzsálem, június 17. Azt a három arabot, akiket a jaffai törvényszék a tavaly augusztusi hebroni mézszárlásban való bűnrészeség miatt halálra ítélt,

ma reggel a jeruzsálemi törvényszék börtön udvarán felakasztották. Az arab lakosság a kivégzés elleni tiltakozás je-

lül tüntető sztrájkot rendezett. Egyéb-kén az egész országban rend és nyugalom van.

Mihály trónörökös kilenc éves korában belép a hadseregbe

Károly király 24 millióval csökkenti az udvartartás költségeit

Bucuresti-Bukarest, június 17. Udvari körökből nyert értesüléseink szerint, Mihály trónörökösét kilencedik évének betöltésekor fel fogják venni a hadsereg kötelékébe. Mint közlegény lép be, de két nap múlva tizedesnek fogják előléptetni. A kis Mihály vajda a bukaresti vadászrezdne kezd meg katonai szolgálatát.

A trónörökös egyébként nemsokára megkezdí francia tanulmányait is, mert eddig csak románul és angolul beszélt. Károly király elhatározta, hogy a királyi udvartartás költségeit lényegesen csökkenteni fogja. Így mindenekelőtt megszünteti az udvari miniszteri állást és nem tölti be az üresedésben levő ki-

rályi könyvtárosi állás sem. Ezenkívül a királyi uradalmak számos tisztviselőt fog elbocsátani. Az elbocsátott tisztviselők hat hónapos végkielégítést kapnak.

A király ilyenformán 24 millióval akarja redukálni az udvartartás költségeit.

Dinu Cazianu lesz az új párizsi követ

A bukaresti diplomáciai testület tiszteletet a királynál

Bucuresti-Bukarest, június 17. A lapok értesülése szerint a kormány elhatározta, hogy Románia párizsi követévé Dinu Cazianu képviselőt nevezi ki és már meg is kérte részére az agramentet. Dinu Cazianu a romániai sportszövetség vezetője és ebben a minőségében Károly királlyal trónörökös korában igen benső és állandó kapcsolatai voltak és úgy látszik, hogy

ennek tulajdonítható személyének váratlan előtérbe nyomulása ennél a fontos pozíciónál.

A király tegnap fogadta a bukaresti diplomáciai testület tiszteletét, amelynek élén Dolci biboros, a diplomáciai kar doyenje fejezte ki szerencsekívánatait az uralkodónak, aki meleg szavakkal mondott köszönetet a jókívánatokért.

Minden újságíró igényt tarthat nyugdíjra

Készül az újságírók otthonáról és nyugdíjáról szóló törvény

Bucuresti-Bukarest, június 17. A kamara igazságügyi bizottsága tegnap tárgyalta az újságírók otthonáról és nyugdíjintézetéről szóló törvényjavaslatot. A bizottság Dobrescu Demeter elnökletével több fontos módosítást szavazott meg. Így elsősorban a harmadik szakasznál kimondta, hogy az összes újságíróknak a nyugdíjintézetbe való felvétele kötelező, ha a következő feltételeknek megfelelnek:

1. Napilap munkatársa. 2. Legalább 22 évet betöltötte. 3. Legalább egy éves alkalmazás napilapnál. 4. Főfoglalko-

zása az újságírás. 5. Valamelyik elismert sajtószervezet tagja. 6. Legalább 4000 lej havi fizetése van.

A hatodik szakasznál kimondták, hogy 30 napon belül a törvény hatálya lépésétől köteles minden újságíró a nyugdíjintézetbe való belépését kinyilvánítani. A kilencedik szakasznál elfogadták azt a javaslatot, hogy a nyugdíjintézetbe való belépések a közpénztárak (adóhivatalok) útján lesznek eszközöndők. A javaslat előadója Tonescu képviselőt választották meg.

— **A „Temps” fantasztikus feltevései az orosz-német tárgyalásokkal kapcsolatban.** Párizsból jelentik: A moszkvai német-orosz tárgyalásokról a Temps vezércikkében azt hangoztatja, hogy mindkét részről hátsógondolatoktól telítve indítják meg a tárgyalásokat. A lap szerint Oroszország arra számít, hogy a német birodalmat bolsevizálhatja, német részről viszont reménykednek a szovjet-rendszer bukásában s erre az esetre késznek lennének gyarmatosítani Oroszországot.

— **Lemondott Hainisch osztrák kereskedelmi miniszter.** Bécsből jelentik: Az Extrablatt közlése szerint Schober kancellár kénytelen volt sajnálatlalt tudomásul venni Hainisch volt köztársasági elnök, a Schober kormány eddigi kereskedelmi miniszterének állásáról történt lemondását.

— **Nem lehet szó az angol munkáspárt és a liberálisok koalíciójáról.** Londonból jelentik: A Daily Herald azt írja, hogy nem lehet szó a munkáspárt és a liberálisok koalíciójáról. A munkáspárt — írja a lap — a politikai helyzet súlyosságára való tekintettel megvizsgálná Lloyd George összes gyakorlati vonatkozású javaslatait, de kérdéses, tud-e olyan tervekkel előállni a liberálisok vezére, amelyek a kormány-
nak is eszébe ne jutottak volna.

— **Véres összeütközés orosz lovasság és perzsa határőrök között.** Londonból jelentik: Teheránból jelentik, hogy az orosz-perzsa határon tüzharc folyt orosz lovasság és perzsa határőrök között. Az oroszok Khudafirin-Sirwan-nál 20 kilométer mélységben behatoltak perzsa területre és lövésekkel üldözték a visszavonuló perzsa határőröket. Hir szerint mindkét részen számos súlyos sebesülés történt a harcban.

— **Automobilos Berlinből jelentik:** villában egyedül két fegyveres rablót ijedtében kiugra ablakon és jakszűrtlen a kert föltávozni készültek, figyelmessé lett az akadályozni. A rendőrök közelébe lott meg s a kiszá több lövést adott lismét autóbá ült. Bertjében tartózk lövések ellen vé yelmének eltere imenekültek. A otban kórházba Bikszád gyógyf adja, a hurutosol nius 1-től. Ivó ku degvizgyógyintéze Allandó fürdőorv mines. Napi pensi vendéglő. Vasut, ben. A Bikszádi v konyhasós savany gyümölcszörppel Gyomorégést a emésztést elősegít mul küld a für Bicsad, jud. Sátr

Most jelent meg először magyar nyelven

a legnagyobb sikert aratott háborús regény

ERNST GLAESER:

A 902-esek

A világ összes nyelvein sok millió példányban fogyott el, több mint 300 oldalas könyv

Ára 95 lei

az „UJ KELET” könyvosztályában

A háborús irodalom egyik legbecesebb alkotása ez a regény, mellyel fiatal írója egyszerre a modern német irodalom első emberei közé emelkedett. „A 902-esek” a front mögötti Németország élete és a német fiatalság regénye. Hatalmas szociális mű Glaser könyve, de elejétől végig érdekfeszítő, izgalmas, izgvérig irodalmi olvasmány. Ime néhány szemelvény abból, hogy fogadták a kritikusok.

„Ennek a könyvnek semmiféle siker se elég. Ez a könyv több, mint a felnőttek számára való irodalom: generáción keresztül minden tizenhat éves ifjunak kezébe kéne adni, hogy fogalma legyen az életről”.

Die Menschheit.
„Ez a mű nemcsak elsőrangú irodalmi alkotás, hanem a háborús korszak egyik legbecesebb dokumentuma”.

Remarque.
„Igen kiváló munka ez, mely megszedít kvalitásaival: nagy gondot fordít arra, hogy pontos legyen és rendkívül a megfigyelő készsége”.

Thomas M. in.

A legnagyobb élmény — a legszebb pacifizmus — A nacionalizmus — Zsidó — Antiszemitizmus — A szociális — A munkásmozgalom — A kapitalizmus — A gyermeknevelés minden problémáit egy izgalmas regényben.

Vidéki rendelésnél költségekkel együtt 100 le küldendő be. Utánvét 110 lei.

Hirdessen az Uj Keletben

— A cluji zsidó N irdet a „Napközi gy egüresedett gyerm e. Román nyelvtu yázatok beküldés yermek-otthon Cal természetben lakás meggyezés szerint. lnök. Dr. Partos Er

— A német vasm ck abba, hogy vas essége érdekében al leszállítsák a bé entik: A német egnap jelentős ese mindenképpen jelle mezett okosságra, r lésekben itt uralk munkások bérét a vezetének beleegy szálalékkal leszáll ekkor hét és félsz leszállították a vas abér és anyagár vasipar versenyké, alküliség enyit tnt.

— **Tizmillió doll osont vesz fel Törk entik:** A török adta azt a törvé ben a kormány fe millió dolláros a vételére és a törö nak a kölcsönt ny szére 25 évre leen

— **Automobilos Berlinből jelentik:** villában egyedül két fegyveres rablót ijedtében kiugra ablakon és jakszűrtlen a kert föltávozni készültek, figyelmessé lett az akadályozni. A rendőrök közelébe lott meg s a kiszá több lövést adott lismét autóbá ült. Bertjében tartózk lövések ellen vé yelmének eltere imenekültek. A otban kórházba Bikszád gyógyf adja, a hurutosol nius 1-től. Ivó ku degvizgyógyintéze Allandó fürdőorv mines. Napi pensi vendéglő. Vasut, ben. A Bikszádi v konyhasós savany gyümölcszörppel Gyomorégést a emésztést elősegít mul küld a für Bicsad, jud. Sátr

— **Julius 6-án ágíró kongressz ágírószervezet j június 22-ére hi Mint most értes eszehívásának okokból kitolódó rint július 6-án, varadon, júniu kongresszust elő tanák Kolozsvár**

— **A lengyel el Habsburg Fr ból jelentik:** A l ság megsemmisi óságok két egy burg Frigyes t gyében. A leg dotta, hogy a le uradalmat jogos cegettől, mert erre nyujtott.

— **Nagy Istvá ra ítélő bíró, m dapesten. Buda István volt törv vszetegetésért a fe yházbüntetés B. a magánban Kuria szeptemb**

— **Lemondott Chicagóból jele a detektívtestü állásukról.**

— **Egy helyie gépkocsit.** New homa államba egyik helyierde gépkocsit, amel tal fiuk ültek. terre magával szörnyet halt, megsebesültek.

Álem-arab

... rendezett. Egyéb... rend és nyugat...

ában

... sem. Ezenkívül... számos tisztvi... Az elbocsátott... apos végkielégítést

... 24 millióval... advartartás költ...

... zés orosz lovasság... között. London...

... ből jelentik, hogy... áron tüzeharc folyt... ársa határörök kö... hadafirin-Sirwan... elységben behatol... és lövésekkel ül... ülő perzsa határ... mindkét részen... vesülés történt a

meg először nyelven

... arított háborús regény

LAESER:

-esek

... yelveim sok millió... t el, több mint 300... könyv

... 95 lei

... könyvosztályában

... egyik legbecesebb... y, mellyel fiatal ír... ern német irodalom... emelkedett. „A 902... ti Németország éle... g regénye. Hatalmas... könyve, de elejétől... izgalmas, izgvérig... y, ime néhány sze... y fogadták a kri...

... nek semmiféle siker... több, mint a felnőt... ródalom: generáció... en tizenhat éves if... adni, hogy fogalma

... Die Menschheit. ... k elsőrangú irodalmi... borus korszak egyik... entuma”.

... Remarque. ... ka ez, mely megszá... nagy gondot fordít... egyen és rendkívüli... ge”.

... Thomas M... in.

... — a legszebb paci... zmus — Zeid'... — A szociális... m — A kapitalizmus... minden problémái egy... regényben.

... ltségekkel együtt 100... Utánvétel 110 lei.

— A cluji zsidó Nőegylet pályázatot hirdet a „Napközi gyermek-otthonában” megüresedett gyermek kertésznői állásra. Román nyelvtudás megkívánatik. Pályázatok beküldését kérjük Napközi gyermek-otthon Calea Victoriei 85. sz. termézetben lakás és ellátás. Fizetés meggyezés szerint. Kollár Miklósné, főnök. Dr. Pártos Ervinné titkár.

— A német vasmunkások beleegyeztek abba, hogy vasiparuk versenyképessége érdekében hét és félszázalékkal leszállítsák a bérüket. Berlinből jelentik: A német gazdasági életben megnap jelentős esemény történt, mely mindenképpen jellemző arra a fegyverkezett okosságra, mely gazdasági kérdésekben itt uralkodik. A német vasmunkások bérét a vasmunkások szervezetének beleegyezésével hét és félszázalékkal leszállították és ugyanakkor hét és félszázalékos arányban leszállították a vasárakat is. A munkabér és anyagár leszállítása a német vasipar versenyképessége és a munkanélküliség enyhítése érdekében történt.

— Tízmillió dolláros amerikai kölcsönt vesz fel Törökország. Angorából jelentik: A török nemzetgyűlés elfogadta azt a törvényjavaslatot, amelyben a kormány felhatalmazást kap 10 millió dolláros amerikai kölcsön felvételére és a török gyufamonopóliumnak a kölcsönt nyújtó konzorcium részére 25 évre leendő biztosítására.

— Autombilios rablók Berlinben. Berlinből jelentik: Egyik tempelhofi villában egyedül tartózkodó cselédet két fegyveres rabló lepte meg. A cseléd ijedtében kiugrott az emeleti könyvtára ablakán és javszékkelve terült el a kert földjén. A rablók erre távozni készültek, de menekülésüket a figyelmessé lett rendőrök meg akarták akadályozni. A villa kapuját elálló rendőrök közelében ekkor gépkocsi állott meg s a kiszálló utas revolveréből több lövést adott le a rendőrökre, majd ismét autóbá ült s elrobogott. A villa kertjében tartózkodó gonosztevők a lövések ellen védekező rendőrök figyelmének elterelődését felhasználva, kimenekültek. A cselédet súlyos állapotban kórházba szállították.

— Bikszád gyógyfürdő! Erdély Karlsbadja, a hurutosok Mekkája, nyitva június 1-től. Ivó kura, inhalatórium. Hidrogén-szulfid. Szénsavas fürdők. Állandó fürdőorvos. Gyógy- és zenedi nines. Napi pensio 240 lejtől. Rituális vendéglő. Vasut, posta, távirda helyben. A Bikszádi víz a legjobb égvényes konyhasós savanyuvíz. Borral, vagy gyümölcslésszörpvel kellemes üdítő ital. Gyomorégést azonnal megszüntet, emésztést elősegít. Prospektust díjtalanul küld a fürdőigazgatóság: Baia-Bicsad, jud. Sätmar.

— Julius 6-án lesz a kisebbségi újságíró kongresszus. A kisebbségi Újságírószervezet kongresszusát f. évi június 22-ére hirdették Nagyváradra. Mint most értesülünk, a kongresszus összehívásának időpontja technikai okokból kitolódott. A közgyűlés eszenként július 6-án, vasárnap lesz Nagyváradon, június 22-én pedig csak a kongresszust előkészítő értekezlet tartanak Kolozsváron.

— A lengyel állam jogosan kobozta el Habsburg Frigyes birtokait. Varsóból jelentik: A lengyel legfelsőbb bíróság megsemmisítette az alsóbbfokú bíróságok két egybehangzó ítéletét Habsburg Frigyes főherceg birtokbirtokbirtokában. A legfelsőbb bíróság kimondta, hogy a lengyel állam a tescheni uradalmat jogosan kobozta el a főhercegtől, mert erre a békeszerződés alapot nyújtott.

— Nagy István, a három évi fegyháza ítélt bíró, magánbankot nyitott Budapesten. Budapestről jelentik: Nagy István volt törvényszéki bíró, akit megvesztegetésért az ítéltábla is három évi fegyházbüntetéssel sújtott, a belvárosban magánbankot nyitott. Bünperét a Kuria szeptemberben tárgyalja.

— Lemondott a chicagói rendőrfőnök. Chicagóból jelentik: A rendőrfőnök és a detektívtestület főnöke lemondottak tisztségéről.

— Egy helyierdeki vonat elütött egy gépkocsit. Newyorkból jelentik: Oklahoma államban Normay közelében egyik helyierdeki vonat elütött egy gépkocsit, amelyen 12—20 év közötti fiatal fiúk ültek. A vonat az autót 150 méterre magával hurcolta. Öt fiú azonnal szörnyen halt, hárman életveszélyesen megsérültek.

Színház—Művészet

— Pfeiffer Alfréd operaénekes növendékeinek hangversenye. A kiváló énekmester június 22-én, vasárnap este fél 9 órakor tartja meg növendékei ezidei utolsó hangversenyét a katolikus gimnázium dísztermében. Ezuttal is legközelebb művészi nivóju műsorral. A hangverseny programjai Királynál (Fötér) kaphatók.

A Magyar Színház irodájának közleményei:

A BUDAPESTI ROYAL ORFEUM KOLOZSVÁRON

ZERKOVITZ BELA igazgatása és személyes vezetése mellett.

Nem mindennapi attrakciót hirdet a hét végén a Magyar Színház. A budapesti Royal Orfeum egész személyzete, színészei, artistái, akrobatái fognak 3 estére Kolozsvárra rándulni, olyan műsor keretében, amely igazi szenzációja akármelyik világvárosnak.

Hangsúlyozzuk, hogy nem vidéki, alkalmi együttes jön le, hanem a Royal Orfeum népszerű igazgatójának, Zerkovitz Bélának személyes vezetése mellett a teljes budapesti társulat.

Egy pillantás a műsorra mindenkit meggyőz arról, hogy e m. n. b. a legkiválóbbat hozták magukkal Zerkovitzék. Azokat a számokat, darabokat, mutatványokat, amelyek Budapesten a legnagyobb sikert aratták.

A műsor fénypontjai: A Mocsáry-Lakos kettős. A világhírű jazz-parodistának, a rádió és gramofon kedvenceinek személyes fellépése magával fogja ragadni a közönséget. Fred Terry, a londoni colosseum táncosa csodás új tánc-kreációkat fog bemutatni. Nagy élmény Mister Willynek, a berlini Scala-Színház zenekomponistájának, a felülmúlhatatlan füttyművésznek produkciója. Brillians bohózatok élénkítik a műsort. I. Néhai ebédli. II. Az autogramm. III. Nagysám, nem de bár? IV. Újjé, menyinyi ueca! Hallatlanul nagy szenzáció lesz a legmodernebb amerikai akrobatáinak (The two Globers) mutatványai.

Az artistákon, akrobatákon kívül a társulat tagjai: Varga Imre, Rolkó József, Somlár Stefi, Agai Irén, Gondka László, Perze ez csak halvány váza annak a nagy műsornak, amellyel teljes három órán át fogják a Royal Orfeum tagjai szórakoztatni a közönséget.

Két teljesen más-más műsorral érkeznek hozzánk Zerkovitzék. Az első műsort szombaton este 7 órai kezdettel mutatják be. A második műsort vasárnap este 9 órakor és hétfőn este 9 órakor mutatják be.

Minden eddigi mértéket felülmuló anyagi áldozattal sikerült csak szerződnetni ezt a világvárosi attrakciót, ennek dacára a színház igazgatósága tekintettel a nyomozó gazdasági helyzetre, a helyáratok egy banival sem emelte. A rendes színházi helyáratok válthatók a jegyek a Royal Orfeum valamennyi előadására.

Felhívjuk azonban a közönség figyelmét arra, hogy már most gondoskodjék jegyről, mert olyan lázas az érdeklődés, hogy az előadások napjain már alig lesz kapható a jegy. A színház pénztára nyitva van délelőtt 9 órától 1-ig és délután fél 3-tól este 10 óráig.

„A NÉGYLÁBU HÖS” Ma és holnap utóljára látható.

Hallatlan sikere volt tegnap a Magyar Színház új mozi-műsorának. A „Négylábu hős” (Villámmal a címszerpben), a Saxofon septett, valamint a boszorkányosan ügyes amerikai bohózatnak, ami valóságos magával ragadta a közönséget. Ez a kitünő műsor már csak ma és holnap látható.

A SANKINGI FOGOLY.

Péntektől kezdve a „Sankingi fogoly” című 10 felvonásos izgalmas kínai kalandor dráma látható a Magyar Színházban William Hainess és Anita Page-zsal. Egy brillians hangos, zenés énekes táncos színes operette-revü, valamint egy pompás amerikai burleszk egészíti ki a műsort.

HADZSI MURAT: IVAN MOSJOUKIN.

Közeledik a mozikedvelő közönség pirosbetti nagy ünnepe, be fogják mutatni a jövő héten a világ leghatalmasabb, legtekélyesebb orosz tárgyú hangos, zenélő, éneklő filmesodát: a „Hadzsi Murat”-ot. Főszereplője Iván Mosjoukine. Hol, mikor és milyen helyáraton fogják bemutatni a „Hadzsi Murat”-ot, arról legközelebb adunk hírt.

A MAGYAR SZÍNHÁZ MOZI-MŰSORA:

Szerdán, június 18-án 3, 5, 7 és este 9 órakor: A négylábu hős (Villámmal, a csodakutyával). Saxofon sextett. (Hangos, zenés film). Píntyponty burleszk.

Csütörtökön 3, 5, 7 és este 9 órakor: A négylábu hős. Saxofon sextett. (Hangos, zenés film) és Píntyponty burleszk.

Pénteken 3, 5, 7 és este 9 órakor: A sankingi fogoly. (Kínai kalandortörténet, a főszerepben William Hainess és Anita Page). II. Metro filmoperette-revü. (Hangos, zenés, énekes, színes és táncos filmoperette-revü). III. Burleszk kísérelő. Helyáratok 20 és 10 lej.

Szombaton csak 3, 5 és 7 órakor: I. A sankingi fogoly. (Kínai kalandortörténet, a főszerepben William Hainess és Anita Page). II. Metro filmrevü. (Hangos, zenés, énekes és táncos színes operette-revü). III. Burleszk kísérelő. Helyáratok 20 és 10 lej.

Vasárnap délelőtt 11 órakor matiné: Pat és Patachon, mint vadászok. Helyáratok 15 és 10 lej.

Vasárnap 3 és 5 órakor: I. Sankingi fogoly. (Kínai kalandortörténet 10 felvonásban, a főszerepben: William Hainess és Anita Page. II. Metro filmrevü. (Hangos, zenés, énekes, táncos, színes filmoperette-revü). III. Burleszk kísérelő.

Vasárnap délután fél 7 órakor: Zerkovitz Béla személyes vezetése mellett a budapesti Royal-Orfeum teljes társulatának vendégjátéka. A szombat esti teljes műsor megismétlése. (Rendes színházi helyáratok. Sorozatszám 319.)

Vasárnap este 9 órakor: Zerkovitz Béla személyes vezetése mellett a budapesti Royal-Orfeum teljes társulatának vendégjátéka. Új, egészen más műsor! (Rendes színházi helyáratok. Sorozatszám 320.)

Hétfőn este 9 órakor: Zerkovitz Béla személyes vezetése mellett a budapesti Royal-Orfeum teljes társulatának bucsu-vendégjátéka. A vasárnap esti második műsor! (Rendes esti színházi helyáratok. Sorozatszám 321.)

A Zerkovitz Béla vezetése mellett vendég szereplő budapesti Royal-Orfeum előadásaihoz a jegyeket rendes színházi helyáratok mellett már árusítja a színház elővételi jegypénztára.

RADIO MŰSOR

Idő: Középeurópai Szerda, június 18

Bukarest: 17 Rádiózenekar. 18 Felolvasás. 18.15 Beszélőújság. 18.30 Rádiózenekar. Wagner. Rimszki. Korsakov, Ac kemans művei. 20 Hegedűhangverseny. 20.30 Felolvasás. 20.45 Dalest. 21.15 Zongorahangverseny, utána hírek.

Budapest: 9.15: A rádió házi quartetjének hangversenye. Penna: Abránd a „La leggenda delle Ciliege” c. operettből. Casadesus-Barcarola. Demare: Miért. Niemann: Kínai szvit. Padilla: Szerenád. Schemmelne: Almodozás — keringő. Sándor Jenő: Mi lesz velem — taongó. Shneider—Bobby: Keringő intermezzo. Cianfoni: Morena. Packai: Majd lesz egy kis házunk — fox. 9.30: Hírek. 11: Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület cennntárius diszközgyűlése a Magyar Tudományos Akadémia dísztermében. Himmusz. Előadja a Budai Dalárda. Előki megnyitja. Jegyzőkönyvitelesítők és jegyző kijelölése. Ünnepi beszéd. Mondja: Apponyi Albert gróf, az OMGE örökös tiszteletbeli elnöke. Üdvözlések. Örökös tiszteletbeli tag választása. Hízek. Előadja a Budai Dalárda. 12: Déli harangszó az Egyetemi templomból, időjárásjelentés. 12.05: A m. kir. Országos Tisztá Káwgner: Tanhauser — bevonulási induló. John Strauss: Tavasz hangok — keríngő. 12.25: Hírek. 1: Pontos időjelzés, időjárásjelentés. 2.30: Hírek. 3.30: Morcetan-folyam. 4.20: Szomorú László felolvasása: „Mgyar hajótörések Berlinben”. 4.45: Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek. 5.10: Halász Gyula előadása: Helyes magyarság, magyar helyesírás”. 5.45: Zenekari hangverseny. 7: Olasz nyelvoktatás. 7.30: Gyorsírási tanfolyam. 8.10: Előadói est. Mecs László. Áprily Lajos és Fekete nyat. 8.55: Ügétversenyeredmények. 9: Hangverseny. 10.40: Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek, majd Bura Sándor és cigányzenekarának hangversenye. Bécs. 20: Bach nagy orgonaművei 20.50 Történetek és adomák. Karinty: A merénylet e. egyfelvonásos. Utána hangverseny.

Berlin. 20: Katonazene. Breslau. 21.30: Seitz és Dessau Orfeusz c. hangjátékanak előadása. Frankfurt. 20.30 Fuvoszene. Lipese. 21.30: Zeneszerzőest. Varsó. 20.15: Hangverseny. 23: Táncezene.

Kattovitz. 20.15: Varsó. 23: Hangverseny.

verseny. Poznan. 20.30: Könyvüzeme. Riga. 19.30: Népszerű hangverseny. Róma. 21.02: Mascagni-Ranzau című operája. Miláno. 20.30: Könyvüzeme. Oslo. 22.10: Dalok. 22.40: Gramofon tánczene. Prága. 19.35: Portugal zene. 20.30: Népdalok. 20.45: Zongorahangverseny. 21.15: Dalest. Pozsony. 18.40: Ének- és zongoraverseny. Brün. 20: Spanyol est.

Csütörtök, június 19

Bukarest. 17: Zenekar. 18: Felolvasás. 18.15: Beszélőújság. 19: Zenekar. 19.40: Rádiógyetem. 20: Énekar. 21: Színházi előadás. 21.45: Beszélőújság. Budapest. 9: Újsághírek. 10: Egyházi zene. 11.30: Pontos időjelzés, időjárásjelentés, majd az Operaház zenekarának hangversenye. Bécs. 20: Operarészletek, utána zenekari hangverseny. Berlin. 20.40: Sztravinszkij: Paraszdalok, majd tánczene. Breslau. 20.30: Négykezes zongorahangy. Frankfurt. 19.30: Strausz Richárd: Bózsálovag c. operája. Hamburg. 20: Ósanya, nagyanya, anya és gyermek. divatos revü. Köln. 20: Operaelőadás. Lipese. 21.30: Szinfonikus hangverseny. Majd zenekari hangverseny. Varsó. Kattovitz. 20.15: Népszerű szinfonikus hangverseny. 23: Tánczene. Poznan. 20.30: Szólisták hangy. Riga. 19.30 hangverseny. Miláno. 19.15: Szórakoztató zene. 20.30: Mascagni: Fritz barátom c. operája. Róma. 19: Szinfonikus hangverseny. 21.20: Tizenegy számból álló orosz hangverseny. Prága. 20: Hegedűhangverseny. Kassa. 19: Lengyel est. Brün. 19.30: Smetana: A esők című operája.

A huszadik század házaséletének válságai

Gr. Herman Keyserling Könyv a házasságról

Biztos utmutató mindenki számára a házasság mai válságában

MUTATÓ A TARTALOMBÓL: A házasság keletkezése. A rangházasság. Házasság és proletarizálódás. Polgári házasság (Jakob Wassermann). A jövő házassága. A házasság, mint közösségi feladat. A szerelem mint művészet. A házasság mint bilincs. Házasság és önfeladás. A házasság mint szentség stb. stb.

A hatalmas 400 nagy oldalas mű 109—101 és portéköltsége

Kapható az UJ KELET könyvosztályában

Apróhirdetések

JÉGSZEKRÉNYEK

meszások és vendéglősök részére is minden méretben. Sörkimerő pultok KERTESZ-től Targu-Mures, telefon 814. Kiváratra árjegyzék. — Képviselet Brassó és vidékére: PAUL TITTES Brasov

Bel- és külföldi szabadalmat kieszközöl és értékesít. Vállalja szabadalmazott áruk forgalombahozatalát. Vass A. szabadalmi ügyvivő Cluj, Strada Dragalina 120.

INTELEGENS nő, jól főz, elmenne zsidó családkhoz házvezetőnének. Érdeklődni Kiss-utca 22. sz. alatt.

TÁRSAT vennék rentabilis üzlethez 85-45 év körüli szorgalmas, korrekt izr. uriembert, ki hugomat feleségül venné. Teljes címmel ellátott leveleket kérünk „Biztos jövő” jelígre a kiadóba.

KÜLÖNBEJÁRATU szobában lakást és kóser kosztot kaphat fiatalember. Egyetem-u. 5. ajtó 8.

ALKALMI VÉTEL Olcsón előadó jól berendezett részöntőde és megmunkáló berendezés, bevezetett árucikkkel. Értekezhetni a kiadóban.

SCHWARTZ IG-NÁGNÉ orth. kóser VEGETARIUS ÉT-TERME és tejszarnoka Reg. Ferdinand (Wes-selényi-utca) 10. szám alatt megnyitott. Ugyan-ol naponta friss tehén és bivalytej, ugyancsán naponta frissen készített túrja, tejföl vaj és túr kapható. Csécsemőknek és betegnek állandóan egy tehéntől fejt tej is kapható házhoz szállítva is.

Műhelynek alkalmas nagy helyiség és két irodának alkalmas világos nagy szoba kiadó. Cim a kiadóba.

Egy nagy álló íróasztal szekrényvel előadó. Cim a kiadóban.

KÖZGAZDASÁG

A cukoripar tragédiája

A világ cukoriparán súlyos a válság. Nagy a túltermelés. Az elmúlt öt esztendő átlagában körülbelül évenként egymillió tonnával többet gyártottak, mint amennyit az emberek fogyasztani tudtak. Különösen azoknak az országoknak cukoripara éri a válságot, amelyek a nyílt világpiacnak dolgoznak. Elsősorban Csehszlovákia, az európai kontinens legnagyobb cukoriparos országa, amely termelésének csak negyven százalékát helyezi el a vámmal védett belföldön, a többit exportálja.

Ez a válság érdekes megnyilatkozása a nemzetgazdaság ama erőinek, amelyek Marx ördöginek, démoninak nevezett. A gazdaságot az emberek csinálják, de a felidézett szellemek elhatalmasodnak és a gyámoltalan bosszorkányinas nem bír velük. De különösen tragikus ez a csapás, a bőségnek ez az egyiptomi csapása, a cukoripar esetében. Mert az európai cukoripar talán az első volt azok közt a nagy gyáriparos termelőiágak között, amelyek a háborúnak köszönhetik születésüket. Az első nagy kereseti forrás — nem szólva a közvetlen hadiszállítástól és hadiiparról — amelyet a gazdaság és háborúból, a háborus állapotból esiholt ki magának.

A répacukrot már 1747-ben felfedezték Berlinben, a vegyi találmányok ez első laboratórium-városában. De nem volt szükséglet, minek bajlódtak volna a cukorréppával, mikor a cukornád bőven ellátta a világot eddesség-szükséglettel! A répacukorgyártást Napoleon ajándékozta az európai kapitalizmusnak, amikor Angliával való szakadatlan ellenségeskedése folyamán, az angol ipari termékek ellen irányított kontinentális zárlattal a nádcukrot is kitalálta Európa területéről. Helyette a répacukrot parancsolta rá Európa lakosságára. Évekig tartott persze, amíg a répacukor pótolni tudta arisztokratikus régi vetélytársát, de a huszadik század hajnalán már a világ cukortermelésének kétharmada répacukor volt. A háboru egy új ipart ajándékozott a világnak, Európa közgazdaságának egyik fontos tényezőjét.

Azóta, különösen a világháboru óta, megszoktuk — megszoktuk, de még nem szívleljük — ezt a jelenséget. A technikai vívmányok közül csak az terjed el rohamosan és általánosan, amely közvetve vagy közvetlenül háborus célokat szolgál. Ezek aztán a világ gazdagságnak uralkodó elemeivé válnak. A világ képe, ugy, ahogy nekünk jelentkezik, amit mi természetesen, magától értetődőnek tartunk, tulajdonképpen egy mesterkelt, lombikban készült, a háborura szervezett gazdasági világ. A rendszeres repülőjáratok Berlinből Königsbergbe és onnan Pétervárra, Velencéből Bécsbe és Budapestre, Croydonból, Angliából átszállásokkal Karacsiba, Indiába, csak azért járnak, mert a repülőgép a világ háboruban félelmes fegyvernek bizonyult és ma egy elkövetkezhető háborúnak főfegyvere.

A mai gazdasági világ fő jellemzője a racionalizálás, a termelésnek és a munkának alapjából való tudományos rendszerezése szintén a háborúból született. Amikor Amerika belépett a világháboruba és a termelés az egész óriási területen egységes állami vezetés alá került, egyszerre észrevették, mennyi energia, munka vész el a termelés rendszertelensége és kapkodó, át nem gondolt, tudománytalan végrehajtása folytán. Rájöttek, hogy a tudományosan átgondolt és lehetőleg központon megszervezett termelés, a termelvények lehető kevés típusra való szorítása, milyen óriási mértékben megnöveli a munka produktivitását, kiadóságát. Az olcsó munkaerő helyett inkább drága gépeket, a munka produktivitását óriásan felfokozó tu-

dományos technikai berendezéseket állította be. És ezzel útjára indult korrunk uralkodó eszméje, a racionalizálás.

Ez az egész második ipari forradalom — az első, a napoleoni háborúk idején a gőzgép kora volt — a világháborúból született, azzal függ össze, amint hogy a világgazdaság minden nagyvonalon megnyilatkozása a háborúnak köszönheti létét, a háborúval függ össze.

Az európai cukoripar az első, a legelső a világgazdaság nagy elemei közül, amely a modern háborús mechanizmusnak köszönheti létét. Olyan arisztokratikus gazdaság világában, mint a Rothschild-ház, amely szintén a Napoleoni háborúkig viszi vissza családfáját. Csakhogy, míg a Rothschild-ház ugylátszik elöl addig, amíg a kapitalizmus él, az európai cukoriparral, a répacukorgyártással baj van. Csodálatosak a közgazdasági gondviselés utjai! A világháboru új világtermelési ágaknak volt a melegágya és köztük új életre keltett egy régi, lekonkurált, már-már kivészésre ítélt ipart: a nádcukorgyártást a kolóniakon. Míg a század elején a répacukortermelés a világ cukorgyártásának kétharmada volt, 1929-ben már ez az arány csaknem megfordult a nádcukor javára. A háboru előtti időkhez képest ma 13 millió méterházzal gyártanak több répacukrot, ellenben 84 millióval több nádcukrot a gyarmatokon.

A nádcukorgyártás a világháborúnak köszöni ujjászületését, ugy, mint a répacukorgyártás a napoleoni háborúnak megszűlését. Persze ez nem egyszerbe, csodaként történt. Már a világháboru előtt való utolsó években

Közel 700 millióért vásárolt szenet a CFR a belföldi bányáktól

Október elsejétől csak elsőosztályú lignitet fog átvenni a vasut

Tudott dolog, hogy az erdélyi szénbányák súlyos krízissel küzdenek, aminek egyik fő oka az, hogy a CFR évek óta állandóan redukálja a belföldi bányáktól beszerzendő szén mennyiségét és árát. Most végre

olyan megállapodás jött létre a vasut és a szénipar között, amely alkalmas arra, hogy megakadályozza a további lépítéseket és munkáselbocsátásokat a bányavidekeken.

A megállapodás értelmében a CFR október elsejéig 823 ezer 750 tonna szenet fog átvenni a belföldi bányáktól 674 millió 338.760 lej értékben.

Az egyes bányavállalatoknál lekötött mennyiségek a következők:

a hollandi Kormány alkalmazta a mezőgazdaság tenyésztő tudományos módszereit a javai cukornádültetvényeken és sikerült a nád cukortartalmát úgy fölfokozni, hogy ugyanazon a területen sokkal nagyobb mennyiségű cukrot lehetett termeszteni. Ezeknek a kísérleteknek az üzleti jelentőségét azonban csak a háboru adta meg. És ez jellemző minden háborúból fakadt nagy üzletágra. A tudományos és technikai lehetőségek már megvoltak, amikor a háboru fölburjászukra a véresót hozta, de érvényesülésük, elterjedésük nem képzelt lehetőségeik kibontakozása a háboruban és a háboru után való évekbe esik... A háboru alatt Európa pusztítással volt elfoglalva: aki cukrot akart a tengerentúli gyarmati, gyárakhoz fordult. Amikor pedig a háboru után való évei az áru-éhségnek, a magas árak ígéretideje elkövetkezett, az európai gyáraknak nagy kinnal újra kellett építeniük termelésüket, míg a gyarmatiak vígan fokozhatták a háboru alatt fölvirult, érintetlen gyártásukat. És ma Jávától uralkodik a piacokon, leirt berendezéseivel, olcsó, gyarmati munkabéréivel...

Ilyen tanulságos drámája a közgazdaságnak, mint ez a cukortragédia, még alig volt a történelemben. Egy ipariág, egy óriási ága a közgazdaságnak megszületik a háborúból, fehéren emelkedik ki a vérhabokból a répacukor, hogy aztán egy másik háboru súlyos válságba, elnyeléssel fenyegetse... A nádcukor pedig nem is az egyetlen, aki fehér kockafogát visorítja az európai répacukorra. Itt van az ugyancsak háborúból született Bergius-féle eljárás. Ez a német varázsoló, aki olajat és benzint csinál bizonyos szénfajtákból, állítólag megtalálta a módját, hogy egy régebbi találmányt, amely mellesleg varázsol elő a farostból, gazdaságossá, üzletileg jövedelmezővé tegye... Nem is szólva a jávorenkorról, kölescukorról, kukoricacukorról, amelyek termelése bizonyos vidékeken ma is folyik és amelyek a vegyészeti mai szédületes fejlődése mellett szintén könnyen veszedelmes konkurrenséivá válhatnak a répacukornak.

Petrosani Rt. 202 ezer tonna 183 millió 820 ezer lej értékben, Vulcan Rt. 120 ezer tonna 109 millió 200 ezer lej értékben, Lupeni Rt. 168 ezer tonna 152 millió 880 ezer lej, Lonea Rt. 47 ezer tonna 42 millió 770 ezer lej, Anina Rt. 16 ezer tonna 18 millió 528 ezer lej, Salatruc-bánya 5500 tonna 4 millió 537 ezer 500 lej, Codlea Rt. 19 ezer 290 tonna 15 millió 682 ezer 770 lej, Asaubánya 32 ezer tonna 26 millió 16 ezer lej, Laloaia-bánya 20 ezer 780 tonna 16 millió 894 ezer lej, Chiritei Rt. 3 ezer tonna 2 millió 439 ezer lej, Lapolul Rt. 12 ezer tonna 9 millió lej, Mehadia 1230 tonna 910 ezer 200 lej, Egeresi köszénbánya 20 ezer tonna 15 millió 900 ezer lej, Jibou 18 ezer tonna 13 millió 482 ezer lej, Szurduki köszénbánya 10 ezer tonna 6 millió 950 ezer

Autóbusz menetrend ★ MERA & COMP

Érvényes: 1930 május 15-16!

Simleu-Silvaniei — Zălau

I N D U L				Simleu-Silvaniei Vársojt Zălau
710	810	1230	18	
730	830	1250	1820	
810	910	1320	19	

Zălau — Simleu-Silvaniei

É R K E Z I K			
45	1110	14	19
11	1340	1840	
1030	13	18	

Zălau — Crasna — Ciucea

Zălau — Crasna — Ciucea				Zălau Vársojt Crasna Ciucea
645	13	18		
725	1340	1840		
745	1445	30		
915	16			

Ciucea — Crasna — Zălau

Ciucea — Crasna — Zălau			
1330	19	8	
1340	1830	720	
1120	1815	7	
1005	17		

Simleu — Crasna — Ciucea

Simleu — Crasna — Ciucea				Simleu Vársojt Crasna Ciucea
710	14	1815		
735	1420	1835		
745	1445	19		
915	16			

Ciucea — Crasna — Simleu

Ciucea — Crasna — Simleu			
12	1845	745	
1140	1830	720	
1120	1815	7	
1005	17		

Carei — Simleu — Zălau

Carei — Simleu — Zălau				Carei Tăgmad Simleu Zălau Ciucea
15	430			
18	530			
1745	7			
19	815			
	915			

Zălau — Simleu — Carei

Zălau — Simleu — Carei			
1630	1030		
1530	990		
14	8		
13	645		
1005			

É R K E Z I K

I N D U L

Nyomatott Fraternitas Lap- és Könyvkiadó Rt. nyomdájában, Cluj, Str. Baron L. Pop 10. Telefon 9-77.

MÓRICZ ZSIGMOND

Légy jó mindhalálig

50- lej

(Eddigi ár 238- lej)

Kapható az UJ KELET könyvosztályán (Utánvételnél 16- lej portó)

lej, Doicesti 35 ezer 700 tonna 15 millió 529 ezer 500 lej, Corbescu-bánya 7 ezer tonna 2 millió 800 ezer lej, Capeni-bánya 23 ezer 800 tonna 8 millió 663 ezer 200 lej, Babeni 5400 tonna 2 millió 678 ezer 400 lej, Bobota Rt. 17 ezer tonna 7 millió 860 ezer lej, Steluta 1000 tonna 490 ezer lej, Bataia 6000 tonna 2 millió 796 ezer lej, Carbonele Rt. 12 ezer tonna 5 millió 500 ezer lej, Combustibilul Rt. 3000 tonna 1 millió 260 ezer lej, Dragana Rt. 1000 tonna 440 ezer lej, Schitul Golesti Rt. 7000 tonna 3 millió 220 ezer lej, Lignitul Rt. 10 ezer tonna 4 millió 600 ezer lej értékben.

A lekötött szénmennyiséget havonta fogják leszállítani egyenlő tételekben, amelyek öt százalékkal növelhetők vagy csökkenthetők.

Az árak lényegesen olcsóbbak az eddigiekénél.

Október elseje után a CFR csakis elsőosztályú lignitet fog vásárolni.

Franciaország nemzeti vagyona csökkent. Párizsból jelentik: A „Journal de la Société Statistique” közlése szerint a háboru előtt Franciaország épületeit és telkeit hozzávetőleg 1500 milliárd frankra becsülték. Ez körülbelül a nemzeti vagyon felét jelentette. Most ennek az értéke 750-900 milliárdra csökkent. Az idézett újság megállapítja, hogy 1929-ben Franciaország ingatlan vagyona 560 milliárdnyi értéket képviselt. A háboru előtt Franciaországban rendkívül sokat építkeztek, a háboru során és a háboru követő években azonban az építkezés stagnált és régi ritmusát ma sem nyerte vissza.

A kereskedők sürgetik az új kényszerezési törvény életbeléptetését. A bukaresti kereskedelmi kamara tegnap küldöttséggel járult Junian igazságügyi miniszter elé a kényszerezési törvény életbeléptetése érdekében. Mint ismeretes, a módosított törvényt a kamara már megszavazta és az új rezsim azért nem lépett még életbe, mert a közbejött események miatt a szenátus még nem szavazta meg a módosítást. Ezt sürgette meg az említett delegáció, amelyben Th. V. Orghidan, N. Dinermann és R. Margulies vettek részt.

A kolozsvári tőzsde egységesíteni akarja az erdélyi gabonakereskedelmet. Az alakulóban lévő kolozsvári áru- és értéktőzsde részére igen fontos feladatot készít elő a kolozsvári iparkamara. Azt akarják, hogy a kolozsvári tőzsde egységesítse a saját üzleti hatáskörébe az egész erdélyi gabonatermelés értékesítését. Ettől várják, hogy a gabonaárak egy vonalon maradjanak és hogy a gabonakereskedelem normalis mederbe terelődjék. A kolozsvári kereskedelmi kamara a terv propagálására köriratot intézett a többi erdélyi kamarákhoz és felhívta őket, hogy támogassák a kolozsvári tőzsde megalapozásának és a gabonatermelés értékesítésének a munkáját. Egyébként a tőzsde már egy lépéssel tovább haladt a megalakulás és a munka terén. A hivatalos lap tegnapi előtti számában megjelent a kereskedelmi miniszterium rendelete, amely szerint Hirsch Gyulát és Klein Hugót a termény és átlakkereskedelmi ügyosztályhoz, Osvada Emilt a fakeskedelmi, Pop Severt pedig a banya, vegyi- és iparickek ügyosztályához nevezték ki. Pop Sever a tőzsde szindikusa lett. A kinevezési okmány felhívja a kinevezetteket, hogy tegyék le az esküt és kezdjék meg működésüket.

Hirdessen az Uj Keletben

XIII ÉVF. Cluj-Kolozs június 19 5690 EV -

Az Uj Kelet az és bánati z nap Cikkeit után forrás megjel és megőrzésükre

Ma, amikor je az agrárállamok kor gazdasági p jelszónak a hang különösen Magy tés, nem érdekt ügyre vesszük az lenségeket, amely kon tul most val amelyek közelség lán nem lehetne bösek.

Az egész magy a nehéz gazdaság özöne tárja fel a a legkülönfélébb mérséletesen a kor tétlen. Wekerle olyan törvényjav lamente elé, mely kérdés súlyosság figyelmet s tekin hatásokat, melye ság életét jellemz is figyelemmel odaát.

Mert szomorua egy elhibázott ga lyos következmén megdrágították a tulsulyban levő kek hátrányára, közönség vásárlók fogyasztási piac adóbeajtás. A p rint az önálló vá gyar állam nem mint védővamos kes tényezők ne politikájukon vált hatások láttára s hogy a helyzet k válni, nem hátrál közönség követ elől s ezért vala szítenek elő a Azt a szellemes t tékesíteni, hogy piaci áraktól, mes meg a gabonát, váljon rentabiliss szerrel tehát, ahog dik, igyekeznek a delmére kelni. A drágítás mellett gabonatermények növelni fogja a Mert aki mindez fizeti, a fixfizetés iparosság, a keres gyenge lábón álló hárihatja át terh mire.

Ezt a mestersé tervezi a magyar e kérdés körül kel ra szóló boletta- vevők közt színté párthatárokat s a góriára osztja az termelőre és fogy szói, hogy a fogy millió pengővel k ket az alacsony v boletta lesz ennek eszköze. Egy kétr tatott cédula s h akkor mindenki, a roini, postahivat házán meg kell, az állami cédulák mázsához 8 pengő szelvénye 3 pengő